

Uddannelsesinstitution:

Aalborg Universitet

Studie:

HD 2. Del – Regnskab og økonomistyring

Projekttype:

Afsluttende afgangsprøve

Afleveringsdato:

Maj 2019

Vejleder:

Peter Nørrevang

PROJEKTTITEL:

”Den regnskabsmæssige behandling af forsknings- og udviklingsomkostninger”

Søren Østergaard – Studie nr. 20175799

Antal tegn med mellemrum: 138.241

Sideantal ved 2400 tegn pr. normalside: 57,60

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	ABSTRACT.....	3
2	INDLEDNING.....	5
2.1	Problemformulering	6
2.2	Afgrænsning.....	6
2.3	Metode, teori og analyse.....	7
2.3.1	Kildekritik.....	9
2.3.2	Anvendte forkortelser	9
2.3.3	Opgavens struktur	10
3	GRUNDLÆGGENDE REGNSKABSTEORI	11
3.1	Begrebsrammen	11
3.1.1	Niveau 1 - Brugernes informationsbehov	13
3.1.2	Niveau 2 - Kvalitetsniveau	14
3.1.3	Niveau 3 - Definition af elementer.....	15
3.1.4	Niveau 4 – Indregning og måling.....	16
3.1.5	Niveau 5 - Klassifikation	16
3.1.6	Grundlæggende forudsætninger	17
3.2	Regnskabsmæssige definitioner	18
3.2.1	Definition af et aktiv	18
3.2.2	Definition af immaterielle anlægsaktiver.....	21
3.2.3	Definition af forskning og udvikling	23
4	REGNSKABSMÆSSIGE BEHANDLING AF F&U.....	25
4.1	Indregning og måling	25
4.1.1	Første indregning og måling.....	31
4.1.2	Nedskrivning og nedskrivningstest	35
4.1.3	Dagsværdimetoden	39
4.1.4	”Reserve for udviklingsomkostninger”	39
4.2	Oplysning og præsentation	40
4.2.1	Noter	41
4.2.2	Anvendt regnskabspraksis.....	43
4.2.3	Ledelsesberetning	44
4.3	Delkonklusion og problemstillinger.....	45

4.3.1	Sondring mellem forskning- og udvikling	45
4.3.2	De specifikke indregningskriterier	46
4.3.3	"Matching-princippet"	47
4.3.4	Nedskrivningsbehov og –test	47
5	ANALYSE AF ÅRSRAPPORTER	49
5.1	Universal Robots A/S	51
5.1.1	Information om virksomheden	51
5.1.2	Analyse af årsrapportens indhold	52
5.2	SDC A/S	57
5.2.1	Information om virksomheden	57
5.2.2	Analyse af årsrapportens indhold	58
5.3	Origio A/S.....	62
5.3.1	Information om virksomheden	62
5.3.2	Analyse af årsrapportens indhold	62
5.4	Vitrolife A/S.....	66
5.4.1	Information om virksomheden	66
5.4.2	Analyse af årsrapportens indhold	67
5.5	Logimatic Solutions A/S	70
5.5.1	Information om virksomheden	70
5.5.2	Analyse af årsrapportens indhold	71
5.6	Opsummering af analyse	76
6	KONKLUSION	79
7	LITTERATURLISTE	84

1 ABSTRACT

Research and development has become an important part of Danish society recent years and Denmark has gone from being a working society to a knowledge-based society. Research and development are expected to play an even greater role in the future and the government has introduced some tax deductions related to research and development. This is to encourage companies to make further investments in research and developments.

In relation to the above it is important for companies and other relevant users of financial statements, to retain the necessary knowledge. Therefore the main purpose of this thesis is about the accounting treatment of research and development with focus on accounting issues. The focus of this thesis is furthermore how companies deals with research and development from a practical perspective.

This project contains an introductory chapter on basic accounting theory, which is a prerequisite to understand the accounting treatment of research and developments. The first part of this chapter is based on the concept framework in the Danish Financial Statements Act. The next section of this chapter is based on accounting definitions and is vital to the next chapter. This chapter is purely descriptive and a prerequisite for the next chapter.

The next chapter deals with the accounting treatment of research and development and takes its starting point in the previous chapter. This chapter is both descriptive and analyzing and is reflected in a number of issues in the theoretical treatment of research and development. The chapter is divided into two main sections, firstly recognition and measurement and secondly information and presentation.

The next chapter is an analyzing chapter and must shed light on accounting challenges in practice. Five companies that submit an annual report in accordance with the Danish Financial Statements Act, have been selected for analysis. The analyze will focus on the treatment of research and development in practice.

Based on the above analysis, it has been concluded that there are accounting challenges both theoretically and in practice. The accounting challenges relate to difficulties in distinguishing between research and development, as well as documentation of compliance with the documentation requirements when recognizing development projects. At the same time, there are difficulties for the management due to the accounting treatment associated with accounting estimates.

The analysis of annual reports showed several difficulties in complying with the Danish Financial Statements Act, in particular in relation to note requirements and accounting policies. The Danish FSR have concluded the same difficulties in an article published in 2018.

2 INDLEDNING

Det fremgår af figur 1, at omkostninger til forskning og udvikling har været stigende de sidste 10 år, særligt sammenlignet med investeringsudgifter i alt, der er stort set uændret. Investeringer i forskning og udvikling er således steget relativt mere end de traditionelle investeringer. Dette er i tråd med at Danmark generelt opfattes som et land, der bevæger sig fra at være et landbrugs-/industrisamfund til at være et videnssamfund.¹

Figur 1 - Erhvervslivets udgifter til egen FoU

Erhvervslivets udgifter til egen FoU efter branche - størrelsesgruppe - region mv. udgifter til egen FoU og tid											
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brancher (DB07)											
Udgifter til egen FoU i alt	27 645	34 080	36 714	35 413	36 286	37 045	36 308	36 815	39 487	42 418	42 892
Driftsudgifter: øvrige	8 191	10 814	11 851	11 038	11 333	11 744	11 441	11 801	11 799	12 595	13 175
Investeringsudgifter i alt	2 615	2 855	3 259	2 492	2 544	2 813	2 562	2 268	3 229	3 746	2 651

Det senest offentliggjorte år er foreløbige tal. Tabeller med mere detaljerede brancheopdelinger inden for industri og vidensservice kan hentes på www.dst.dk/fui

Kilde: Danmarks Statistik. (2018). FORSK01 - Erhvervslivets udgifter til egen FoU efter branche. Danmarks Statistik.

FSR går skridtet længere og har udgivet en artikel med overskriften "digitalisering - den fjerde industrielle revolution"². I artiklen fremgår endvidere, der er behov for at se på fremtidens balance, idet der traditionelt anvendes historisk information til at "spå" om fremtiden, hvilket kun er anvendeligt ved lineære forandringer. Ved stigende digitalisering og innovation vil forandringer ikke længere være lineære. Der opstår derfor et stigende behov for fokus på skjulte værdier i form af immaterielle aktiver.

Som følge heraf vil forskning- og udvikling og øvrige immaterielle anlægsaktiver udgøre en stigende andel af balancen. I takt mere flere og flere selskaber har væsentlige udviklingsomkostninger vil der være et øget behov for fokus på indregning og måling af udviklingsprojekter.

I 2018 har Folketinget desuden vedtaget en ny lov, der giver forhøjet skattemæssigt fradrag til selskaber for forskning- og udvikling. Loven er gennemført for at øge incitamentet til at investere yderligere i forskning og udvikling. Det må derfor formodes, at interessen for emnet ikke bliver mindre i fremtiden.³

¹ Malthe Munkøe (2018), *Danmark er et service- og videnssamfund*, Dansk Erhverv

² Wessel, Brian Adrian m.fl. (2018), *Fremtidens rapportering*, FSR.

³ Skat rådgivning. (2018). *Forsknings- og udviklingsomkostninger*. Beierholm

2.1 Problemformulering

Med samfundets udvikling imod mere forskning, viden og innovation forventes et stigende fokus på emnet forsknings- og udvikling i samfundet generelt. Som FSR er inde på kan der være skjulte værdier i balancen og derfor stigende behov for korrekt behandling af forsknings- og udviklingsomkostninger. I takt med flere og flere selskaber får større fokus på viden og udvikling antages de skjulte værdier at stige. Som en konsekvens heraf stilles der store krav til selskabernes ledelse og ikke mindst revisorer og øvrige regnskabsmæssige rådgivere.

Hovedspørgsmålet i denne afhandling er derfor følgende:

Hvordan foretages den regnskabsmæssige behandling af forsknings- og udviklingsomkostninger, og hvilke udfordringer kan der være herved?

Følgende underspørgsmål anvendes som hjælp til besvarelse af hovedspørgsmålet:

- Hvordan defineres henholdsvis forskning og udvikling og hvad er forskellen?
- Hvordan indregnes, måles, oplyses og præsenteres omkostninger til henholdsvis forskning og udvikling?
- Hvordan håndteres den regnskabsmæssige behandling af forskning- og udviklingsomkostninger i praksis af selskaber, der aflægger regnskab efter ÅRL?

2.2 Afgrænsning

Projektet vil omhandle den regnskabsmæssige behandling for virksomheder, der aflægger årsrapport efter regnskabsklasse B og op, hvorfor der afgrænses fra virksomheder, der aflægger årsregnskab efter regnskabsklasse A, herunder personlige virksomheder, da kravene hertil er meget små. Der afgrænses ligeledes som udgangspunkt fra de internationale regnskabsstandarder, da projektet omhandler behandlingen af forskning og udvikling efter årsregnskabsloven. Der kan være områder hvor den danske årsregnskabslov ikke er fyldestgørende og suppleres af de internationale regnskabsstandarder som fortolkningsbidrag. I sådanne tilfælde vil de internationale standarder naturligvis blive inddraget.

Projektet vil beskrive immaterielle anlægsaktiver generelt, men omhandler kun forskning og udvikling dybdegående. Fokus vil desuden være på internt oparbejdet forskning og udvikling og kun i begrænset omfang behandle erhvervede udviklingsprojekter.

Projektet omhandler ikke den skattemæssige behandling af forskning og udvikling eller revisionen heraf. Projektet omhandler desuden heller ikke de afledte effekter af udviklingsomkostninger som udskudt skat om end udskudt skat kan blive omtalt i meget begrænset omfang.

Ved analysen af selskabers årsrapporter udvælges udelukkende selskaber, der indregner udviklingsprojekter enten frivilligt eller som følge af krav. Ligeledes afgrænses der fra årsrapporter, der aflægges efter IFRS. Udgangspunktet vil være, at der udvælges virksomheder, der aflægger årsrapport efter regnskabsklasse C, da det vurderes at større virksomheder har flere ressourcer til at udarbejde regnskab og der derfor som udgangspunkt forventes mere omfattende årsrapporter.

2.3 Metode, teori og analyse

Hovedessensen i projektet er belysning af de problemstillinger der er for regnskabsproducenten i forbindelse med levering af et retvisende regnskab. Teori og metode vil således tage udgangspunkt i faget eksternt regnskab.

Projektet tager således afsæt i en beskrivende del, hvor der redegøres for begreber og definitioner. Herunder vil de grundlæggende krav til årsrapporten blive gennemgået med udgangspunkt i begrebsrammen jf. årsregnskabsloven.

Den egentlige behandling af forskning og udvikling følger herefter i en kombineret beskrivende og analyserende del, hvor der redegøres for indregning, måling og præsentation efter årsregnskabslovens regler. På baggrund heraf analyseres der, hvilke særlige regnskabsmæssige udfordringer der opstår som følge af de gældende regler og bestemmelser. Der vil til brug herfor blive taget udgangspunkt i årsregnskabsloven, samt supplerende regler i form af regnskabsvejledningen, samt de internationale standarder efter behov. Herudover vil der i væsentligt omfang blive anvendt regnskabshåndbøger og anden faglitteratur for en dybere forståelse af emnet.

Der laves en delkonklusion på de konklusioner, der er udledt af ovenstående gennemgang og analyse. Herved er der belyst, hvilke regler og retningslinjer der er gældende og hvor der kan være udfordringer.

Efterfølgende vil der foretages en analyse af fem udvalgte årsrapporter for at se om den regnskabsmæssige behandling stemmer overens med teorien. Yderligere redegøres der for de særlige vanskeligheder der eventuelt viser sig i praksis som følge af analysen. Der gives en vurdering af om alle lovpligtige bestanddele og notekrav er medtaget i årsrapporten og samtidig gives der en vurdering af om de elementer, der er medtaget er fyldestgørende set med en regnskabsbrugers briller. Der hentes for samtlige årsrapporter den seneste offentliggjorte årsrapport fra Det Centrale Virksomhedsregister⁴. Der vil også blive hentet tidligere årsrapporter for tidligere perioder, hvor det er nødvendigt af hensyn til at vise de samlede udviklingsomkostninger over en femårig periode.

Alle fem årsrapporter vil blive gennemgået for indregning, måling og præsentation. Der vil kun blive udtaget årsrapporter der indregner udviklingsomkostninger i balancen. Der udtages kun reviderede årsrapporter, da der derved er høj sikkerhed for at årsrapportens indhold giver et retvisende billede. Årsrapporter findes ved søgning på internettet, samt ved inspiration fra andre afhandlinger⁵, der tidligere har behandlet samme emne.

Ved analysen vil der blive givet en vurdering af om lovkravene er overholdte og fyldestgørende. Ved oplysningskrav i form af tekst vil vurderingen foretages på baggrund af skøn, da der ikke altid er en entydig løsning hertil.

Slutteligt vil der blive samlet op på og konkluderet på rapportens redegørelse og analyse. Såfremt, der ved analysen findes regnskabsmæssige udfordringer vil der, hvis muligt, blive givet eventuelle løsningsforslag.

⁴ <http://datacvr.virk.dk>

⁵ Se i litteraturliste over afhandlinger der er anvendt som inspiration

2.3.1 Kildekritik

Ved redegørelse og analyse af den teoretiske del tages, der først og fremmest udgangspunkt i lovgivninger og standarder, da disse vurderes at rangere øverst og må anses for at være meget troværdige kilder.

Efter de egentlige lovtekster og standarder rangeres regnskabshåndbøger fra de store anerkendte revisionshuse, der på baggrund heraf ligeledes vurderes troværdige. Disse kilder vil i sagens natur have en større grad af subjektivitet end de objektive love og standarder, da de i høj grad fortolker på bestemmelser og regler. Derfor vil der i denne afhandling anvendes flere regnskabshåndbøger fra forskellige udgivere for at bekræfte påstande fra flere kilder.

Herefter følger artikler, bøger og lignende udgivet af enkeltpersoner eller få forfattere, hvor subjektiviteten alt andet lige må være højere.

Ved analysen anvendes kun årsrapporter, der er hentet fra Det Centrale Virksomhedsregister og der anvendes den seneste offentliggjorte årsrapport. Der udvælges kun reviderede årsrapporter og på baggrund heraf vurderes pålideligheden og kvaliteten at være på et vist niveau.

2.3.2 Anvendte forkortelser

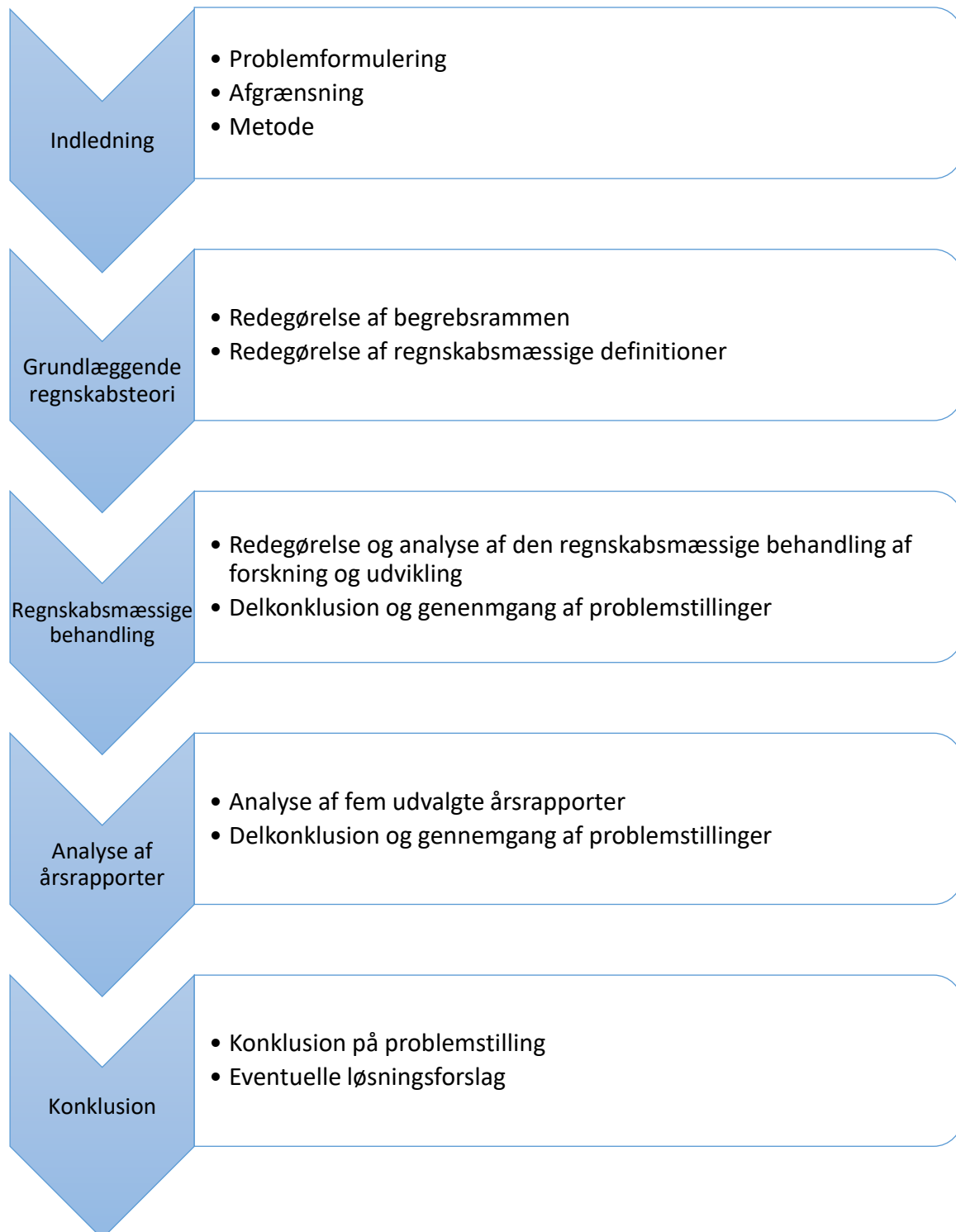
I denne afhandling kan der blive anvendt forkortelser vist nedenfor. Forkortelserne vil ikke blive anvendt konsekvent, men hvor forkortelsen ikke anvendes skrives ordet i sin fulde længde. I denne afhandling kan følgende forkortelser anvendes:

ÅRL:	Årsregnskabsloven
IASB:	International Accounting Standard Board
IAS:	International Accounting Standard
IFRS:	International Financial Reporting Standard
F&U:	Forskning- og udviklingsomkostninger

2.3.3 Opgavens struktur

Formålet med nedenstående figur er at overskueligere opgavens struktur.

Figur 2 - Struktur⁶

⁶ Kilde: Egen tilvirkning

3 GRUNDLÆGGENDE REGNSKABSTEORI

I dette kapital vil hele den regnskabsmæssige behandling af forsknings- og udviklingsomkostninger blive behandlet. Der tages udgangspunkt i årsregnskabsloven, der er en rammelov, hvorfor der redegøres for selve begrebsrammen. Herefter følger redegørelsen af immaterielle anlægsaktiver og slutteligt følger en dybdegående gennemgang med udelukkende fokus på forsknings- og udviklingsomkostninger.

Udover årsregnskabsloven er det relevant at inddrage de internationale regnskabsstandarder, hvor de fungerer som fortolkningsgrundlag til årsregnskabsloven. Samtidig vil regnskabsvejledningen blive anvendt, da denne ligeledes kan anvendes som fortolkningsbidrag til årsregnskabsloven. Regnskabsvejledningen er samtidig et udtryk for "best practice" og dermed ikke et lovmæssigt krav.

Redegørelsen af forsknings- og udviklingsomkostninger vil omfatte første indregning, måling og præsentation. De regnskabsmæssige problemstillinger i relation til emnet vil løbende blive påpeget og behandles uddybende i delkonklusionen.

3.1 Begrebsrammen

Der tages udgangspunkt i årsregnskabslovens begrebsramme, idet denne svarer til begrebsrammen i IFRS.⁷ Årsregnskabsloven er en rammelov og det er begrebsrammen, der danner rammerne for de grundlæggende krav til årsrapporten. Selve begrebsrammen er grundrammen, hvorfor den er gældende for samtlige regnskabsklasser. Udover selve begrebsrammen omfatter årsregnskabsloven et teknisk regelsæt med stigende krav til årsrapporten efter regnskabsklasse, stigende fra regnskabsklasse A til D.

⁷ EY (2018/19), side 55

I årsregnskabsloven er der en ufravigelig ”generalklausul”, der rangerer over alle øvrige paragraffer. Lovteksten er som følger:

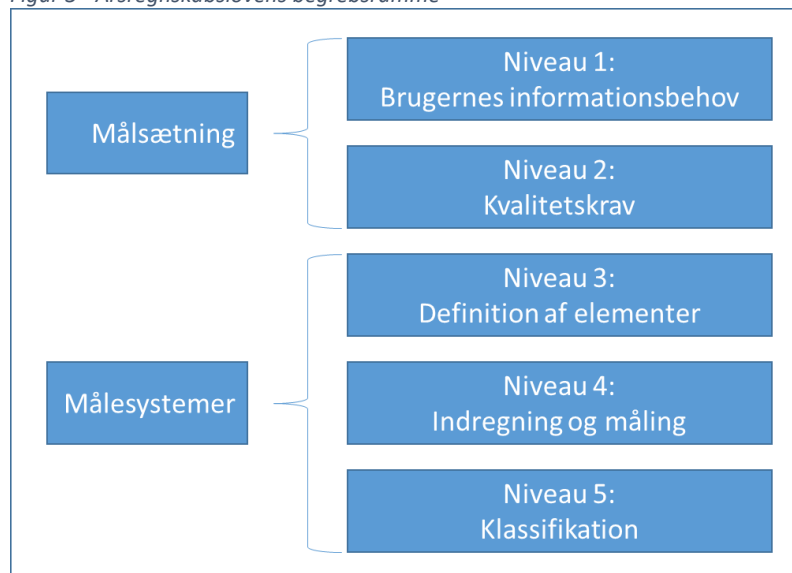
”Årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab skal give et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet. Ledelsesberetningen skal indeholde en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen omhandler.”

Kilde: ÅRL § 11, stk. 1

Det er værd at bemærke, der står *”et retvisende billede”* og ikke *”det retvisende billede”*. Det vil sige, at ved aflæggelse af årsrapport findes der ikke en entydig årsrapport, der er den rigtige, men flere kan være rigtige og udvise et retvisende billede. Der er således et spænd årsrapporten kan aflægges inden for og fortsat være retvisende.

Årsregnskabslovens ”generalklausul” omkring et retvisende billede omfatter, udover den generelle regel, også supplerings- og fravigelseskraav, såfremt det fremmer et retvisende billede.⁸ Begrebsrammen rummer udover ”generalklausulen” flere specifikke krav, opdelt på niveauer. De to første niveauer udgør de samfundsmæssige målsætninger og de resterende tre udgør målesystemet. Se desuden figur 3 nedenfor:

Figur 3 - Årsregnskabslovens begrebsramme

Kilde: Egen tilvirkning⁹

⁸ ÅRL § 11, stk. 2 + stk. 3.

⁹ Med inspiration fra: Finansiell rapportering (2017), figur 5.1, side 197

3.1.1 Niveau 1 - Brugernes informationsbehov

Begrebsrammen tager sit udgangspunkt i regnskabsbrugernes eller regnskabslæserens informationsbehov. Regnskabsbrugerne vil være de primære og sekundære interessenter, hvor især de primære interessenter vægtes højt. Der er en formodning om, at de enkelte regnskabsbrugeres informationsbehov er heterogent, idet udgangspunktet for den enkelte vil være forskelligt. Spændet vil gå helt fra den regnskabs-ukyndige bruger til professionelle analytikere, der kræver detaljeret information. Det vil være næsten umuligt, om end, meget omstændigt at tilfredsstille alle brugere, hvorfor der laves en standardiseret årsrapport, der tilgodeser flest mulige interessenter.¹⁰

Brugernes informationsbehov kan populært opdeles i tre typer af informationsbehov:¹¹

- Prognoseopgaven
- Kontrolopgaven
- Fordelingsopgaven

Prognoseopgaven vil sige, at årsregnskabet skal give information, der kan forbedre interessenternes evne til at skønne over virksomhedens fremtidsudsigter. Herunder kreditorer, der skal bedømme en virksomheds (debitors) evne til at tilbagebetale en gæld.

Kontrolopgaven omhandler kontrol af ledelsen, også kaldet forvaltningskontrol. Dette er for at sikre ansvarlighed i forhold til virksomhedens aktionærer. Kontrollen omfatter både det økonomiske, miljømæssige og samfundsmæssige.

Fordelingsopgaven har en central betydning i årsregnskabsloven, da virksomheden anses som værende et socio-økonomisk system, hvor de forskellige interessentgrupper, herunder aktionærer, ledelse og ansatte, kæmper om at få den største andel af virksomhedens overskud. Fordelingsopgaven vedrører både de faste og variable lønindkomster såsom udbytte til aktionærer, bonus til ledelsen og løn og overskudsdelinger til ansatte.

¹⁰ Finansiell rapportering (2017), side 199-200

¹¹ Finansiell rapportering (2017), side 201-203

3.1.2 Niveau 2 - Kvalitetsniveau

Niveau 2 består af et kvalitetshieraki og handler kort om at kvaliteten af regnskabet skal være i orden for regnskabsbrugeren, således regnskabet har en nytteværdi for regnskabsbrugeren. For regnskabet har nytteværdi for regnskabsbrugeren skal det leve op til de fundamentale kvalitative egenskaber, herunder relevans og validitet.

Relevans er information, der gør en forskel for regnskabsbrugers beslutninger i forhold til at allokere sine ressourcer. Det er ikke et krav det kan påvises, at regnskabsbrugeren har anvendt informationen, der skal blot have forelagt muligheden herfor. Før en information kan anses for at være relevant skal den enten have en bekræftelsesværdi eller prognoseværdi, eller begge dele. Prognoseværdi er en egenskab, der betyder informationen har værdi og kan bruges som input til prognoseopgaven. Den skal således ikke være prognosticerende i sig selv. Bekræftelsesværdi er en egenskab, der gør det muligt for regnskabsbrugeren at bekræfte tidligere forventninger.¹²

Validitet vil sige at den finansielle information måler det, som der ønskes, at der skal måles. Validiteten opnås således ved substansen af de underliggende økonomiske aktiver i regnskabet bliver gengivet fejlrit, neutral og fuldstændigt.¹³

- Fejlrit information betyder, at informationen skal have et minimum af nøjagtighed, dog behøver den ikke at være helt nøjagtig og det betyder heller ikke, at der ikke må være usikkerhed omkring udfaldet.
- Neutral vil sige, informationen ikke må have til intention at vildlede eller manipulere med regnskabsbrugers adfærd. Informationen må således ikke præsenteres hverken pessimistisk eller optimistisk.
- Fuldstændig henviser til at regnskabet skal indeholde al den information, der er nødvendig for at regnskabsbrugeren kan træffe en beslutning på så validt et grundlag som muligt.

¹² Finansiell rapportering (2017), side 205

¹³ Finansiell rapportering (2017), side 206

De fundamentale kvalitative egenskaber udbygges af forstærkende kvalitative egenskaber, herunder sammenlignelighed, verificerbarhed, aktualitet og forståelighed. Dette er med til at adskille mere nyttig information fra mindre nyttig information.¹⁴

- Sammenlignelighed/konsistens vil sige, der anvendes de samme indregningskriterier og måling fra den ene periode til den anden.
- Verificerbarhed er ikke en nødvendig egenskab, men en forstærkende egenskab for validiteten. Verificerbarheden bliver defineret som graden af enighed mellem fagligt kvalificerede uafhængige observatører.
- Aktualitet betyder kort, at informationen skal være aktuel ellers er den ubrugelig.
- Forståelighed vil sige, regnskabet skal have et minimum af forståelighed for personer med kendskab til virksomhedsøkonomi og finansiell rapportering.

Herudover er der for at beskytte regnskabsbrugerne, indsat en ”generalklausal” i årsregnskabsloven som beskrevet i kapitel 2.1.

3.1.3 Niveau 3 - Definition af elementer

Årsregnskabet er bygget op omkring byggeklodser, som bliver kaldt for elementer. Alle regnskabsposter skal således indsættes under et af elementerne og et årsregnskab må kun indeholde poster, der overholder definitionerne. Årsregnskabsloven bygger på det formueorienterede regnskabsparadigme og derfor er definitionerne på posterne defineret ud fra balancen, og ikke resultatopgørelsen. De enkelte definitioner vil ikke blive gengivet her, da de relevante definitioner i forhold til udviklingsprojekter uddybes i kapitel 2.2.¹⁵

¹⁴ Finansiell rapportering (2017), side 207

¹⁵ Finansiell rapportering (2017), side 212-214

3.1.4 Niveau 4 – Indregning og måling

Indregning er, ifølge IASB, begivenheder, der bliver posteret i balancen og i resultatopgørelsen. Der er to krav til indregningerne:¹⁶

1. Det skal være sandsynligt at fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde virksomheden eller vil fragå virksomheden.
2. Posten skal kunne måles validt til værdi eller til kostpris.

Kriterierne stemmer overens med ÅRL § 33. Før der kan ske indregning skal begge krav således være opfyldt. Herunder skal en post først og fremmest leve op til definitionskravet i henhold til kapitel 3.1.3 og samtidig skal begivenheden kunne vurderes at være "more likely than not". Dette kan omformuleres til, at der skal være mere end 50 procent sandsynlighed for. Det betyder eksempelvis, at der skal være mere end 50 procent sandsynlighed for, at en ressource vil give fremtidige økonomiske fordele, hvis denne skal kunne indregnes som værende et aktiv.

Det andet krav om begivenheder skal kunne måles validt til enten kostpris eller værdi er oftere en forhindring for indregning, særligt ved internt oparbejdede aktiver, herunder udviklingsprojekter.

Indregning og måling uddybes ikke nærmere i dette afsnit, da de relevante indregningskriterier og målemetoder uddybes senere i denne afhandling. Samtlige definitioner og målemetoder fremgår desuden af årsregnskabslovens bilag 1.

3.1.5 Niveau 5 - Klassifikation

Det sidste niveau handler om hvordan information klassificeres og præsenteres i årsregnskabet. Der gælder to grundkriterier som skal være opfyldt:¹⁷

1. Grundlaget for klassifikationen skal være relevant for regnskabsbrugernes informationsbehov, både hvad gælder prognoseopgaven og kontrolopgaven.
2. Begivenheder og transaktioner skal kunne identificeres ud fra de valgte kriterier eller egenskaber. Dermed skabes der homogene klasser.

¹⁶ Finansiell rapportering (2017), side 215

¹⁷ Finansiell rapportering (2017), side 219

3.1.6 Grundlæggende forudsætninger

Ud over de fem ovenstående niveauer for målsætning og målesystemer har årsregnskabsloven også defineret ni grundlæggende forudsætninger for årsregnskabet:¹⁸

- Klarhed stemmer overens med forståelighed defineret i kapitel 2.1.2
- Substans defineres som ”indhold fremfor formalia” og følger af kravet om validitet på niveau 2 i begrebsrammen.
- Væsentlighed hører til under kvalitetskravene og udgør en tærskelsværdi, der skal være passeret før information er til nytte for regnskabsbrugeren.
- Going concern er en forudsætning om, at virksomheden skal formodes at fortsætte driften. Er dette ikke tilfældet skal regnskabet tilpasses hertil, herunder klassifikation, opstilling, indregning og måling.
- Neutralitet er omtalt under niveau 2 i kapitel 3.1.2 og omtales ikke yderligere.
- Periodisering er et princip, hvorefter transaktioner og begivenheder indregnes i de perioder de vedrører og ikke på betalingstidspunktet.
- Konsistens er beskrevet i kapitel 3.1.2 og omtales ikke yderligere.
- Bruttoprincip er en forudsætning, der betyder, at de enkelte transaktioner og begivenheder skål måles og indregnes for sig og må som udgangspunkt ikke modregnes i hinanden.
- Kontinuitet er en forudsætning, der betyder, at balancen ultimo forudgående år skal svare til dette års primo balance og at regnskabsårets også kaldet formel kontinuitet. Ved reel kontinuitet forstås, at metoder for indregning og måling ikke må ændres fra den ene periode til den anden.

¹⁸ Finansiell rapportering (2017), side 220-221

3.2 Regnskabsmæssige definitioner

For at kan definere forskning og udvikling, tages der udgangspunkt i definitionen af henholdsvis et aktiv og et immaterielt anlægsaktiv, da det er vigtigt for at kan afgrænse mellem forskning og udvikling. Ved denne øvelse opereres der på niveau 3 i begrebsrammen.

3.2.1 Definition af et aktiv

Årsregnskabsloven anvender følgende definition på et aktiv:

”Ressourcer, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden ”

Kilde: ÅRL, bilag 1, C, nr. 1.

Der kan på baggrund af ovenstående definition udledes tre grundkriterier, der skal være opfyldt, før der kan ske indregning i balancen:

- Under virksomhedens kontrol
- Et resultat af tidligere begivenheder
- Fremtidige økonomiske fordele for virksomheden

Ressourcen skal være under virksomhedens kontrol og ved et formelt juridisk ejerskab vurderes kontrolelementet overholdt. Kontrollen kan også udmøntes uden et formelt juridisk ejerskab via en lejeaftale eller -kontrakt, herunder finansiel leasing. Her er det kontraktens indhold, der er afgørende for om hvem der har den egentlige kontrol over det leasede aktiv. Hvis de økonomiske fordele og risici påhviler leasingtager vil leasingtager i årsregnskabslovens forstand have kontrol med aktivet og kravet ses opfyldt. Det bemærkes at finansiel leasing er et komplekst emne og afgrænsningen mellem operationel og finansiel leasing kan være vanskelig i praksis¹⁹ og denne problemstilling uddybes ikke yderligere i dette projekt.

Ressourcen skal være et resultat af tidligere begivenheder. Hermed menes begivenheder før balancedagen. Dette betyder i praksis, at det kun er de ressourcer, hvor risikoen er overgået før balancedagen, der kan indregnes i balancen. Planlagte dispositioner efter balancedagen

¹⁹ EY (2018/19), side 566

kan således ikke indregnes, hvis kontrolelementet ikke ses opfyldt før balancedagen. Det bemærkes at en underskrevet aftale før balancedagen ikke nødvendigvis i sig selv er nok, selvom kontrollen med aktivet er overgået fra sælger til køber før balancedagen. Ved køb af fast ejendom kan der således være forskelle på anskaffelsesåret regnskabsmæssigt og skattemæssigt, da ejendomme skattemæssigt er erhvervet på tidspunkt for aftalens underskrivelse. Regnskabsmæssigt vil indregning først ske når alle indregningskriterier er opfyldt.

Før et aktiv kan indregnes skal der ligeledes tilflyde virksomheden fremtidige økonomiske fordele. Dette betyder, at der skal være en økonomisk fordel for virksomheden enten ved der generes indtægter eller en omkostningsbesparelse. Den økonomiske fordel skal desuden være fremtidig, således kan en enkeltstående begivenhed, der giver en økonomisk fordel ikke indregnes. Den økonomiske fordel behøver desuden ikke at være direkte, men kan være indirekte. Et eksempel herpå kan være en varevogn. Her kan det være vanskeligt at måle de direkte økonomiske fordele, men omvendt kan de direkte omkostningerne opgøres uden de store vanskeligheder. For de fleste virksomheder vil et transportmiddel dog uden tvivl udgøre en økonomisk fordel alene grundet muligheden for transport. At der findes billigere alternativer eller den økonomiske fordel er dyrt købt er uden betydning for vurderingen.

Ovenstående gennemgang kan give anledning til en overvejelse omkring videnstunge virksomheder med højt specialiseret og uddannet arbejdskraft. Det lægger op til en diskussion om disse medarbejdere eller ressourcer kan aktiveres i balancen. Først og fremmest forventes der at tilflyde fremtidige økonomiske fordele til virksomheden, da deres arbejdskraft skaber viden, der kan omsættes til produkter eller ydelser og dermed omsætning for virksomheden. De er samtidigt et resultat af tidligere begivenheder, da medarbejderne er tiltrådt i stillingen før balancedagen. Kontrolelementet ses dog ikke overholdt, da det ikke er juridisk muligt at lave en ansættelsesaftale, der binder medarbejdere permanent til en virksomhed. Der vil altid være et opsigelsesvarsel, hvorfor virksomheden ikke opnår tilstrækkelig kontrol over medarbejderen.

Ud over problemet med kontrolelementet omkring aktivering af en medarbejder vil årsregnskabslovens krav om pålidelighed ligeledes give anledning til problemer. Ifølge ÅRL § 33 kan

der kun ske indregning hvis aktivets værdi kan måles pålideligt og dette vurderes vanskeligt i praksis.

En sidste betingelse for at et aktiv kan indregnes i balancen er ovenstående kriterier skal være sandsynlige²⁰. Ved sandsynlighed anvendes begrebet overvejende sandsynligt, som er et begreb fra IAS 37²¹. Se desuden afsnit 3.1.4 for uddybelse af begrebet. Hvis der er usikkerhed herom eller om beløbets størrelse kan der ikke ske indregning, men der er i stedet mulighed for oplysning om eventualaktiv. Eventualaktiver oplyses i noterne og er ikke et krav for regnskabsklasse B eller C-mellem i henhold til ÅRL § 90 b modsætningsvist.

Der skelnes i årsregnskabsloven mellem henholdsvis omsætningsaktiver og anlægsaktiver. Anlægsaktiver er aktiver, der er bestemt til vedvarende eje eller brug for virksomheden, hvorimod omsætningsaktiver afgrænses negativt fra anlægsaktiver.²² Lovteksten definerer ikke hvornår et aktiv er vedvarende eller ej. Ved fortolkning tages derfor udgangspunkt i IFRS, der grundlæggende definerer kortvarigt som 12 måneder og afledt deraf mere end 12 måneder som vedvarende. Ved vedvarende *eje* eller *brug* er det snarere virksomhedens kontrol over aktivet end det formelle ejerskab, der er afgørende. Et konkret eksempel er finansiel leasing, der medfører aktivet kan indregnes i balancen.²³

Der er desuden mulighed for en alternativ præsentation af aktiver i henholdsvis kortfristede- og langfristede aktiver.²⁴ Denne opstilling er tilpasset de internationale regnskabsregler IFRS. I denne præsentation er det de kortfristede aktiver der er positivt definerede og de langfristede, der er afgrænset negativt herfra. Det vurderes at der i praksis sjældent vil være forskel, da fortolkningen af begge præsentationer er med udgangspunkt i IFRS.

²⁰ ÅRL § 33, stk. 1

²¹ EY (2018/19), side 446

²² ÅRL, bilag 1, C, nr. 2 og 3

²³ PWC (2018), side 144

²⁴ ÅRL, Bilag 1, C, nr. 4+5

3.2.2 Definition af immaterielle anlægsaktiver

Der findes ikke en entydig definition på immaterielle anlægsaktiver i årsregnskabsloven, hvorfor der tages udgangspunkt i fortolkningsbidraget IASB. Definitionen findes nærmere bestemt i IAS 38, der definerer immaterielle anlægsaktiver således:²⁵

”Et immaterielt aktiv er et identificerbart, ikke-monetært aktiv uden fysisk substans”

Kilde: ÅRL, bilag 2, 1

Det bemærkes, at det ikke er alle immaterielle anlægsaktiver, der behandles efter IAS 38, da enkelte former for immaterielle anlægsaktiver har en karakter, der gør de behandles efter andre regler. Et eksempel herpå er immaterielle anlægsaktiver der er bestemt for videresalg.²⁶

Der kan på baggrund af ovenstående definition udledes følgende krav til et aktiv, før det klassificeres som et immaterielt anlægsaktiv. Aktivet skal være:

- Identificerbart
- Ikke-monetært
- Uden fysisk substans

Et aktiv anses for identificerbart, hvis eller når det er muligt, som helhed, at separere det fra virksomhedens øvrige aktiver. Enten ved at det kan sælges, overdrages, licenseres, udlejes eller ombyttes, enten særskilt eller sammen med andre relaterede aftaler, aktiver eller forpligtelser. Det er ligeledes identificerbart, hvis det hidrører fra kontraktmæssige eller juridiske rettigheder og forpligtelser, uanset om aktivet kan sælges saperet.²⁷

Monetære aktiver er aktiver af pengeværdi, der hurtigt og nemt kan konverteres til likvider. Monetære aktiver har således en fast pålydende værdi. Ikke-monetære aktiver er således aktiver, der ikke kan omregnes til et fast beløb på kort sigt. De monetære aktiver klassificeres som finansielle anlægsaktiver eller omsætningsaktiver.

²⁵ IAS 38, punkt 8

²⁶ PWC (2018), side 128

²⁷ PWC (2018), side 128

Et immaterielt aktiv er uden fysisk substans og derved uhåndgribeligt og står i modsætning til de materielle anlægsaktiver.

Årsregnskabsloven har en række skemakrav, hvoraf en række kategorier af immaterielle anlægsaktiver kan aflæses direkte. De forskellige kategorier er oplistet med arabertalsposter og udgør følgende:

1. *"Færdiggjorte udviklingsprojekter, herunder patenter og lignede rettigheder, der stammer fra udviklingsprojekter*
2. *Erhvervede koncessioner, patenter, licenser, varemærker samt lignende rettigheder*
3. *Goodwill*
4. *Udviklingsprojekter under udførelse og forudbetalinger for immaterielle anlægsaktiver"*

Kilde: ÅRL, bilag 2, 1

Det fremgår heraf at udviklingsprojekter kan indregnes i balancen, men forskning er ikke listet op. Det følger desuden af ÅRL § 33, stk. 1, at virksomheder valgfrit kan undlade at indregne internt oparbejdede udviklingsprojekter, men de må ikke indregne andre internt oparbejdede udviklingsprojekter. Forsknings- og udviklingsomkostninger uddybes yderligere i efterfølgende afsnit.

Det er desuden tilladt at tilpasse underkategorierne, således navnet eller teksten er tilpasset den enkelte virksomhed, således regnskabet bliver mere retvisende. Et eksempel herpå kan være en virksomhed, der blot benævner en post "Udviklingsprojekter" eller "IT-software". Det er således et ledelsesmæssigt skøn, der ligger til grund for en tilpasning og på baggrund heraf vanskeligt at vurdere rigtigheden deraf. Vurderingen må komme an på en konkret vurdering i praksis.

3.2.3 Definition af forskning og udvikling

Som det fremgik af forrige afsnit er en opdeling mellem forskning og udvikling nødvendig, da der ikke er mulighed for at indregne forskning. Det er derfor nødvendigt at definere de to begreber forskning og udvikling for at skelne mellem dem.

Som med immaterielle anlægsaktiver har årsregnskabsloven ikke nogen præciseret definition af hvad forskning og udvikling er og hvordan de adskiller sig fra hinanden. Der må i stedet anvendes fortolkningsbidrag i regnskabsvejledningen og de internationale standarder. Regnskabsvejledningen definerer forskning således:

”Forskning omfatter grundlæggende undersøgelser iværksat af en virksomhed for at opnå ny videnskabelig eller teknisk viden og indsigt.”

Kilde: RV. (2016), side 39, afsnit 12.1.2

Der tages ligeledes udgangspunkt i regnskabsvejledningen og de internationale standarder for en definition af udvikling. Regnskabsvejledningen definerer udvikling således:

”Udvikling omfatter anvendelse af forskningsresultater eller anden viden til fremstilling af nye eller væsentligt forbedrede produkter eller processer forud for påbegyndelsen af en erhvervs-mæssig udnyttelse.”

Kilde: RV. (2016), side 39, afsnit 12.1.2

Overordnet set afholdes forskningsomkostninger for opnåelse af ny viden som senere kan anvendes ved udvikling. Forskning har derfor ikke nødvendigvis et specifikt mål ved opstart og formålet kan således være både målrettet eller generelt. Modsat er udvikling således et systematisk arbejde med et klart defineret formål baseret på forskning.

Både regnskabsvejledningen og de internationale standarder giver en række eksempler på både forskning og udvikling. I tabel 1 nedenfor er eksemplerne fra IAS 38 samlet og listet op over for hinanden:²⁸

²⁸ IAS 38, pkt. 56

Tabel 1 - Eksempler på forsknings- og udviklingsaktiviteter

Eksempler på forskningsaktiviteter:	Eksempler på udviklingsaktiviteter:
Aktiviteter, som har til formål at indhente ny viden	Design, opførelse og testning af prototyper og modeller før produktion og anvendelse
Søgen efter og evaluering og endelig udvælgelse	Design af værktøj, opspændingsværktøj, støbeforme og stempler, der indebærer ny teknologi
Søgen efter alternative materialer, anordninger, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser	Design, opførelse og drift af et forsøgsproduktionsanlæg, hvis størrelsesorden ikke er økonomisk rentabel for erhvervsmæssig produktion
Udformning, design, evaluering og endelig udvælgelse af mulige alternativer til nye eller forbedrede materialer, anordninger, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser	Design, opførelse og testning af et valgt alternativ til nye eller forbedrede materialer, anordninger, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser

Kilde: Egen tilvirkning²⁹

Regnskabsvejledningen giver ligeledes fire eksempler³⁰ på hvad forskning og udvikling kan være, men det er vurderet, at de ligner de fire ovenstående så meget at de ikke gentages her. Det konstateres blot, at der på tværs af standarder og vejledninger, trods alt er en vis enighed om opfattelsen af forskning og udvikling.

²⁹ Tabellen er lavet med inspiration fra tabel i PWC (2018), side 133

³⁰ RV (2016), side 39, afsnit 12.1.2

4 REGNSKABSMÆSSIGE BEHANDLING AF F&U

Den regnskabsmæssige behandling af forsknings- og udviklingsomkostninger tager afsæt i forudgående afsnit omkring grundlæggende regnskabsteori og afsnittet opdeles i to overordnede kategorier, samt en delkonklusion. De to overordnede kategorier er følgende:

1. Indregning og efterfølgende måling (kapitel 4.1)
2. Præsentation og oplysninger (kapitel 4.2)

4.1 Indregning og måling

Udviklingsomkostninger er som beskrevet tidligere en kategori indenfor immaterielle anlægsaktiver og følger derfor reglerne herfor. Første forudsætning før der kan ske indregning af udviklingsomkostninger i balancen er, at det er sandsynligt at de tre grundkriterier for definitionen af et aktiv er opfyldt. Herved fremstår også begrundelsen for hvorfor forskningsomkostninger ikke kan aktiveres. Det er i forskningsstadiet ikke overvejende sandsynligt, at der vil tilflyde virksomheden fremtidige økonomiske fordele, da forskning i henhold til definitionen udføres for at opnå ny viden. Det vides således ikke om forskningen fører til økonomiske fordele. Både forskning- og udviklingsomkostninger vurderes at kan efterleve kontrolkriteriet, da ejendomsretten og dermed kontrollen kan sikres via juridiske klausuler og kontrakter.

Udover det skal være sandsynligt, at de tre grundkriterier for indregning af et aktiv er opfyldt skal aktivets værdi samtidig kunne måles pålideligt. Dette krav vurderes også at kan opfyldes for både forsknings- og udviklingsomkostninger i de fleste tilfælde, såfremt virksomheden har tilstrækkelige registreringssystemer.

For at der kan være tale om indregning som et immaterielt anlægsaktiv er der yderligere kriterier, der skal være opfyldt i henhold til afsnit omkring definitionen af immaterielle anlægsaktiver. Både forsknings- og udviklingsomkostninger vil ofte kunne efterleve samtlige kriterier herfor, da de begge er uden fysisk substans og er ikke-monetære. Ofte vil det også være muligt at identificere de enkelte projekter fra hinanden og derved udskille dem separat.

Forskning falder således primært for kriteriet tilstrækkelig sandsynlighed for der genereres fremtidige økonomiske fordele. Dermed skal omkostninger til forskning indregnes direkte i resultatopgørelsen i den periode de vedrører uanset betalingstidspunkt³¹

Som udgangspunkt skal et aktiv indregnes i balancen, såfremt samtlige kriterier herfor er opfyldt. Erhvervede immaterielle anlægsaktiver, herunder erhvervede udviklingsprojekter skal således aktiveres i balancen. Årsagen er, at værdien af et erhvervet aktiv kendes, såfremt det er handlet mellem uafhængige parter og udviklingsprojektet kan derfor måles pålideligt.

Figur 4 - Regnskabsmæssig behandling af immaterielle anlægsaktiver

Regnskabsklasse	B mikro	B	C mellem	C stor	D
Krav om indregning af erhvervede immaterielle aktiver	Ja				
Hovedregel	Kostpris med fradrag af af- og nedskrivninger				
Alternativ metode, hvis aktiver handles på et aktivt marked	Dagsværdi, jf. § 41				
Krav om indregning af udviklingsomkostninger i balancen	Nej, dog krav hvis omkostningsførsel ikke er retvisende			Ja	
Krav om indregning af IPO på egenfremstillede aktiver	Valgmulighed				
Krav om indregning af finansieringsomkostninger	Valgmulighed				
Krav om afskrivning	Ja				
Krav om nedskrivning ved værdiforringelse	Ja				
Krav om egenkapitalbinding af indregnede udviklingsprojekter	Ja, hvis udviklingsomkostninger indregnes i balancen				

Kilde: EY (2018/19), side 239

Figur 4 ovenfor giver et overblik over kapitel 4.1.1. Tabellen er inddelt i regnskabsklasser, således det er muligt at adskille hvor kravene ikke er ens. Det fremgår af tabellen, at det kun er kravet om indregning af udviklingsomkostninger i balancen, der afviger mellem regnskabsklasserne som beskrevet ovenfor.

³¹ ÅRL §§ 27, stk. 1 og stk. 2, samt 49, stk. 1.

Der er som udgangspunkt ikke mulighed for indregning af internt oparbejdede immaterielle aktiver uanset kriterierne herfor er opfyldt. Der er dog en undtagelse til hovedreglen, idet indregning af internt oparbejdede udviklingsprojekter er valgfrit for virksomheder der aflægger årsrapport efter regnskabsklasse B og C-mellem.³² For virksomheder, der aflægger årsrapport efter regnskabsklasse C-stor og D stilles der krav om indregning.³³ Det bemærkes desuden, at valgfriheden for de mindre virksomheder begrænses af "generalklausulen", da undladelse af indregning ikke må medføre regnskabet ikke udviser et retvisende billede.

Ud over alle foranstående grundkriterier for indregning af immaterielle anlægsaktiver er der i årsregnskabsloven ingen detailregulering ved indregning af internt oparbejdede udviklingsprojekter. Årsregnskabsloven foreskriver blot, at indregning skal ske systematisk og konsekvent. I lovbemærkningerne henvises der til IAS 38. Ud over alle årsregnskabslovens generelle bestemmelser skal en virksomhed kunne demonstrere og dokumentere, at følgende kriterier er overholdt før der kan ske indregning:³⁴

"Et immaterielt aktiv hidrørende fra udvikling (eller fra et internt projekts udviklingsfase) skal udelukkende indregnes, hvis virksomheden kan dokumentere alle følgende:

- a) den tekniske mulighed for at færdiggøre det immaterielle aktiv, således at det kan anvendes eller sælges*
- b) dens hensigt at færdiggøre det immaterielle aktiv og anvende eller sælge det*
- c) dens evner til at anvende eller sælge det immaterielle aktiv*
- d) hvordan det immaterielle aktiv vil frembringe sandsynlige fremtidige økonomiske fordele. Virksomheden kan blandt andet dokumentere eksistensen af et marked for producerende enheder fra det immaterielle aktiv eller selve det immaterielle aktiv eller, hvis det skal anvendes internt, nytteværdien af det immaterielle aktiv*
- e) tilgængeligheden af tilstrækkelige tekniske, økonomiske og andre ressourcer til at færdiggøre udviklingen og til at anvende eller sælge det immaterielle aktiv*
- f) dens evne til pålideligt at måle de omkostninger, der kan henføres til det immaterielle aktiv i løbet af dets udvikling."*

Kilde: IAS 38, afsnit 57

³² ÅRL § 33, stk. 1.

³³ ÅRL § 83, stk. 1.

³⁴ EY (2018/19), side 244

Der kan således ikke ske indregning i balancen før samtlige betingelser er opfyldt. Det er ledelsen, der skal kunne dokumentere ovenstående kriterier og vil i høj grad basere sig på regnskabsmæssige skøn, da det er mere end vanskeligt at komme med objektive beviser for opfyldelse af kriterierne. Såfremt det ikke er alle kriterier der kan opfyldes skal udviklingsomkostningerne i stedet indregnes i resultatopgørelsen ligesom forskning.

En virksomhed kan på baggrund heraf risikere at skal udgiftsføre væsentlige udviklingsomkostninger, hvis et enkelt kriterie ikke kan overholdes. Det vil kunne få den konsekvens, at der i et eller flere år omkostningsføres væsentlige omkostninger uden virksomheden har nogen matchende indtægter. Dette er ikke et problem, såfremt et udviklingsprojekt ikke bliver færdiggjort og dermed ikke genererer indtægter. Omvendt kan det skabe store udfordringer, hvis udviklingsprojektet mod forventning alligevel bliver færdiggjort og genererer væsentlige indtægter. Der vil i denne situation ikke være muligt at efterleve matching-princippet, da de tilhørende omkostninger allerede er omkostningsført i tidligere år og det ikke er tilladt at indregne allerede omkostningsførte udviklingsomkostninger på et senere tidspunkt.³⁵

De 6 betingelser i henhold til IAS 38 oplistet ovenfor er naturligvis indført for at der ikke indregnes udviklingsomkostninger på for spinkelt et grundlag og dette vurderes fornuftigt henset til, at indregning af internt oparbejdede udviklingsprojekter er en undtagelse til de generelle regler, der ellers ikke tillader indregning af internt oparbejdede immaterielle anlægsaktiver, herunder goodwill. Omvendt skal betingelserne heller ikke overfortolkes, således der aldrig kan indregnes internt oparbejdede udviklingsprojekter, da det netop er hensigten med loven og standarderne, at der skal indregnes under de rette omstændigheder.³⁶

Kriterierne behandles dybdegående og enkeltvist nedenfor, hvor kriterierne oplistes fra a) til f) i henhold til citatet på forrige side.³⁷

³⁵ IAS 38, afsnit 71

³⁶ Årsrapport efter IFRS (2017), side 1139

³⁷ Overskrifter er forkortet i henhold til oversigt udarbejdet af EY: EY (2018/19), side 244

Kommenteringen af de seks kriterier er udført med inspiration fra bogen "*Årsrapport efter IFRS*" og der henvises således ikke særskilt hertil under de enkelte afsnit.³⁸

Kriterie a) – Projektet er teknisk muligt at færdiggøre

Det første kriterie kan være vanskeligt at dokumentere, særligt for virksomheder, der ikke har haft tidligere udviklingsomkostninger. Hvis tidligere udviklingsprojekter udviser en historisk fornuftig succesrate taler det for opfyldelse af kriteriet. Modsætningsvist taler historisk manglende færdiggørelse imod opfyldelse af kriteriet. Der skal naturligvis en konkret vurdering til og hvis nye udviklingsprojekter adskiller sig teknisk fra tidligere udviklingsprojekter vanskeliggør det ligeledes skønnet. Det er vigtigt at ledelsen kan dokumentere forholdene i en eller anden grad, således der ikke er tale om en udelukkende skønsmæssig ledelsesvurdering. Vurderingen af opfyldelse af dette kriterie kan ofte være en hårfin grænse.

Kriterie b) – Virksomheden har til hensigt at udnytte projektet

Det må formodes, at en virksomhed, der har med forskning og udvikling at gøre har til hensigt at udnytte projektet, da det ellers ikke giver mening at starte et projekt op. Dette kriterie ses derfor typisk opfyldt uden de store problemer.

Kriterie c) - Virksomheden har evnen til at anvende eller sælge det endelige produkt eller proces

Lige som med det forudgående kriterie vil dette kriterie ofte også være opfyldt uden de store vanskeligheder for virksomheder, der beskæftiger sig med forskning og udvikling. Det må desuden være muligt for stort set alle virksomheder at sælge et produkt enten ved egen hjælp eller ved køb af rådgivning i forbindelse med salg.

Kriterie d) – Virksomheden har udarbejdet en plan for, hvordan fremtidige økonomiske fordele udnyttes

Dette kriterie er et af de vanskeligste kriterier at dokumentere og et kriterie der kan spænde ben for mange virksomheders ønske om aktivering af internt oparbejdede udviklingsprojekter. Kriteriet refererer indirekte til IAS 36, der omhandler værdiforringelse af aktiver.

³⁸ Årsrapport efter IFRS (2017), side 1138-1139

Der skal for et udviklingsprojekt således kunne beregnes en kapitalværdi³⁹ på baggrund af de forventede fremtidige pengestrømme og sikres denne er højere end de aktiverede udviklingsomkostninger.

De forventede pengestrømme afhænger i høj grad af prisen på produktet og størrelsen på det samlede potentielle marked. Dette kan være særlig vanskeligt ved udvikling af produkter med ny funktionalitet. Omvendt vurderes det at være nemmere i medicinalbranchen, da markedet i en hvis grad er kendt ved udviklings af medicin til en specifik sygdom. I denne branche er det oftere manglende myndighedsgodkendelser, der fører til kriteriet ikke er opfyldt.

Kriterie e) – Virksomheden har tilstrækkelige ressourcer til at færdiggøre projektet

Ved dette kriterie er det de økonomiske ressourcer, snarere end de tekniske ressourcer der skal være tilstrækkelige for at kunne færdiggøre projektet. Dette er særligt vigtigt for unge virksomheder med begrænset kapital, samt den nødvendige likviditet i forhold til at kunne færdiggøre projektet og dermed kunne generere indtægter på sigt.

Kriterie f) – Kostprisen kan opgøres pålideligt

Dette kriterie vurderes at kan opfyldes i langt de fleste udviklingsorienterede virksomheder, da det blot er et spørgsmål om der foretages en tilstrækkelig tidsregistrering. Det er således ikke et vanskeligt kriterie at opfylde, men registreringen kan være omstændig og der stilles derved krav til ansatte om effektive rutiner vedrørende registreringer på projekter. Det er klart, at hvis der ikke anvendes nogen form for registrering vil kriteriet være vanskeligt at opfylde grundet manglende dokumentation og derved et pålideligt grundlag. Registrering eller anden dokumentation er ligeledes et krav for revisor eventuelt kan efterprøve grundlaget.

³⁹ Kapitalværdi er den tilbagediskonterede værdi (nutidsværdi) af fremtidige nettoindbetalinger.

4.1.1 Første indregning og måling

Som beskrevet i kapitel 4.1 lever forskningsomkostninger ikke op til aktivdefinitionen og skal derfor indregnes direkte i resultatopgørelsen i den periode de vedrører. Det er modsat forskningsomkostninger vanskeligere at behandle udviklingsomkostninger. Som beskrevet i kapitel 4.1, samt figur 4 er der krav om indregning af erhvervede udviklingsprojekter, samt mulighed for indregning af internt oparbejdede udviklingsprojekter efter regnskabsklasse B og C-mellem, dog krav for regnskabsklasse C-stor og D. Som udgangspunkt skal et aktiv i henhold til årsregnskabslovens § 36 måles til kostpris ved første indregning.

Til kostprisen henregnes alle omkostninger, der er foranlediget af anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet tages i brug. Herudover medtages alle direkte omkostninger som kan henføres til det fremstillede aktiv. Der er herudover mulighed for at medtage de omkostninger, der indirekte kan henføres til det pågældende anlægsaktiv, hvis omkostninger vedrører fremstillingsperioden, altså hvis det er egenfremstillet. Ydermere kan renter af kapital, der er lånt til at finansiere fremstillingen af aktivet ligeledes medregnes til kostprisen, hvis det vedrører fremstillingsperioden.⁴⁰ Det er således frivilligt for samtlige regnskabsklasser om de vil indregne indirekte produktionsomkostninger og finansieringsomkostninger.

Denne mulighed for indregning af indirekte omkostninger i årsregnskabsloven er ikke muligt efter IAS 38, der kun tillader indregning af de omkostninger, der direkte kan henføres til fremstillingen eller klargøringen af aktivet.⁴¹

Indregning af finansieringsomkostninger efter de internationale standarder er en mulighed og indregningskriterier reguleres af IAS 23 og behandles ikke yderligere i dette projekt, da dette område er reguleret selvstændigt i årsregnskabsloven.

Den efterfølgende måling af immaterielle aktiver, herunder udviklingsomkostninger, er som altovervejende hovedregel, til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Der skelnes mellem om der kan opgøres en pålidelig brugstid eller ej.

⁴⁰ ÅRL § 40

⁴¹ IAS 38, afsnit 65 - 67

Såfremt der kan opgøres en pålidelig brugstid, skal aktivet afskrives systematisk over den forventede brugstid⁴² under hensyntagen til den forventede restværdi⁴³.

Restværdien fastsættes første gang på ibrugtagningstidspunktet og skal løbende revurderes som et regnskabsmæssigt skøn. I praksis vil restværdier på immaterielle aktiver fremkomme sjældent, da immaterielle aktiver oftest vil være tidsbegrænsede rettigheder, der dermed udløber. Udgangspunktet er derfor at restværdien for et immaterielt anlægsaktiv sættes til 0 kroner. Den eneste undtagelse hertil er, hvis en tredjepart har forpligtet sig til at erhverve aktivet efter endt brugstid, eller der findes et aktivt marked.⁴⁴

Det kan desuden i særlige tilfælde være meget vanskeligt at vurdere brugstiden for et immaterielt aktiv, herunder på goodwill og udviklingsomkostninger, hvorfor der i årsregnskabsloven er lavet en særbestemmelse, der giver mulighed for at antage en brugstid på 10 år for goodwill og udviklingsomkostninger⁴⁵. Det er et krav at virksomheden ikke kan lave et pålideligt skøn over brugstiden, hvilket ifølge regnskabsdirektivet kun er i særlige situationer⁴⁶.

Der er desuden skærpede krav til dokumentation ved afskrivning over en særlig lang periode. I den tidligere lovgivning var udgangspunktet, at der ikke kunne afskrives over en længere periode end maksimalt 20 år, undtaget hvis regnskabet ikke ville være retvisende ved ikke at afskrive over en længere periode. Samtidig var der krav om en brugstid ud over 5 år skulle begrundes i årsrapporten.

Afskrivninger

Ved systematisk afskrivning antages de alment anerkendte metoder at kan finde anvendelse, herunder lineær, progressiv og degressiv afskrivning. I enkelte tilfælde kan Unit of Production-afskrivningsmetoden også anvendes, såfremt der afskrives ud fra den faktiske produktion set

⁴² ÅRL § 43, stk. 1

⁴³ ÅRL § 43, stk. 2

⁴⁴ EY (2018/19), side 250

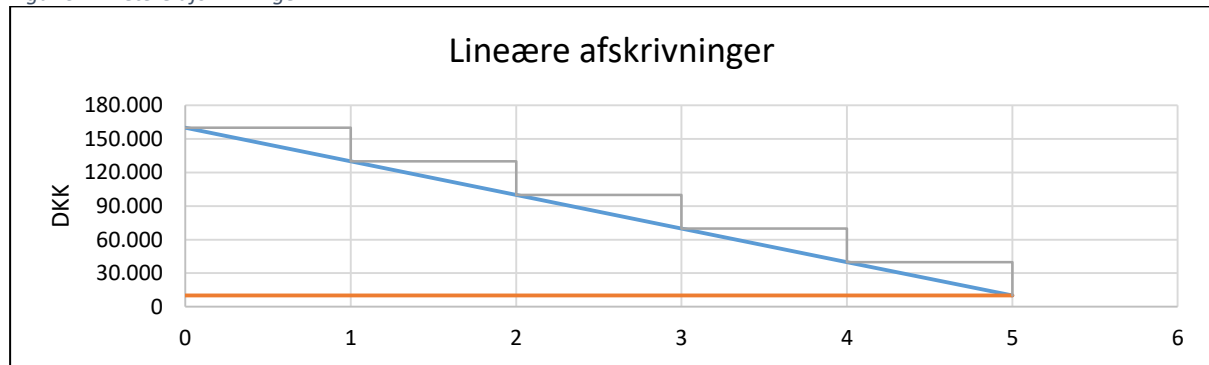
⁴⁵ ÅRL § 42, stk. 3

⁴⁶ Regnskabsdirektiv (2013), artikel 12, afsnit 13

i forhold til den samlede forventede produktion. Ligesom med øvrige aktiver kan den skattemæssige saldometode ikke anvendes. Der afskrives desuden først på aktivet efter projektet er færdigt og således ikke under opførelse.⁴⁷

De tre mest almindelige metoder er skitseret i nedenstående tre figurer. Den blå linje illustrerer den regnskabsmæssige bogførte værdi af aktivet over de fem år, der afskrives over i eksemplet. Kostprisen er 160.000 og scrapværdi er ved endt brugstid 10.000. Den orange linje illustrerer scrapværdien efter endt brugstid og denne er i dette eksempel ikke ændret over årene. Afskrivningernes størrelse illustreres af den grå linje, der er lige store set over hele perioden uanset valg af metode. Det er således kun afskrivningerne forløb over årene, der er anderledes.

Figur 5 - Lineære afskrivninger

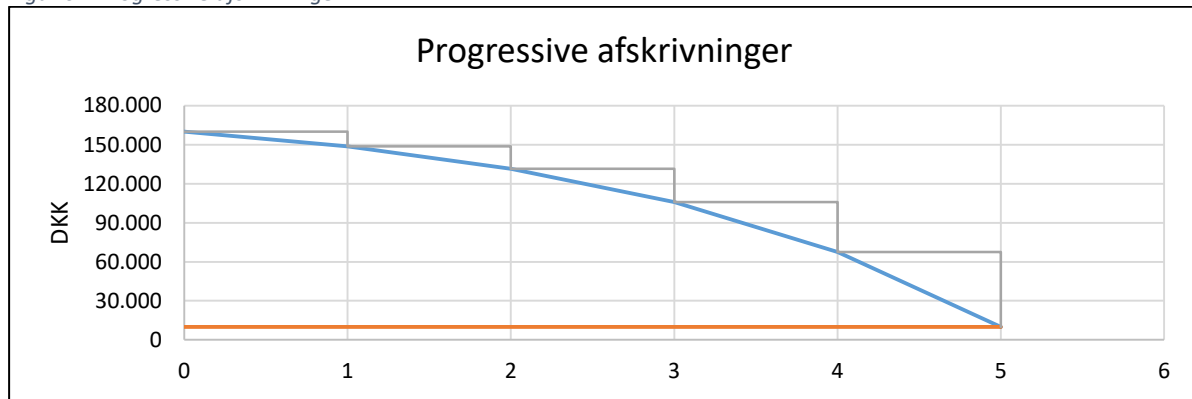

Kilde: Egen tilvirkning

Den mest anvendte metode i praksis er den lineære metode, der er illustreret i figur 5, hvor der ses, at afskrivningerne er lige store hvert år. En alternativ metode er den progressive vist i figur 6, hvor afskrivninger er stigende over tid. Denne anvendes sjældent i praksis og ses oftest anvendt ved afskrivninger på ejendomme med hjemfaldsforpligtelse.

⁴⁷ EY (2018/19), side 250

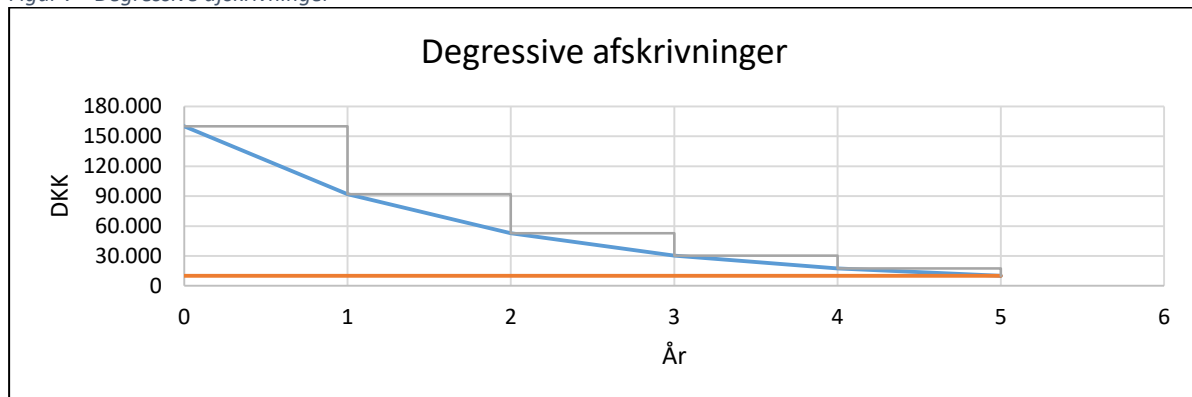
Figur 6 – Progressive afskrivninger

Kilde: Egen tilvirkning

Den sidste metode, der er vist i denne afhandling er degressive afskrivninger, hvor der afskrives med en %-sats. Denne metode ses oftest ved skattemæssige afskrivninger på driftsmidler.

Figur 7 - Degressive afskrivninger

Kilde: Egen tilvirkning

Ved valg af metode skal der tages hensyn til det faktiske forbrug af aktivet og dermed anvendes den metode, der er mest retvisende for regnskabet. I praksis vil den lineære ses anvendt som alt overvejende hovedregel. Afskrivningsperioden ophører på det tidspunkt, hvor aktivet er fuldt afskrevet ned til scrapværdien eller aktivet sælges. Ud over ordinære afskrivninger kan der være behov for yderligere nedskrivninger. Nedskrivninger behandles i kapitel 4.1.2.

Vedligeholdelse kontra forbedring

Omkostninger afholdt til et udviklingsprojekt efter aktivering skal som udgangspunkt omkostningsføres som vedligeholdelse af aktivet. Hvis omkostninger sætter aktivet i stand til at generere yderligere fremtidige økonomiske fordele, skal omkostningerne dog aktiveres sammen med det eksisterende aktiv. Omkostninger skal desuden fortsat leve op til de generelle indregningskriterier, herunder en pålidelig opgørelse. Afgrænsningen mellem vedligeholdelses- og forbedringsomkostninger kan være vanskelig i praksis, særligt ved it-software.⁴⁸

4.1.2 Nedskrivning og nedskrivningstest

Da årsregnskabsloven er en rammelov anvendes reglerne i IFRS som fortolkningsgrundlag. Årsregnskabsloven indeholder ingen detailbestemmelser for nedskrivning af anlægsaktiver og nedskrivningstest, hvorfor der anvendes IAS 36 som fortolkningsbidrag. De overordnede bestemmelser i årsregnskabsloven er dog i overensstemmelse med IAS 36.⁴⁹

For anlægsaktiver, der måles efter kostprismetoden, der ikke løbende reguleres til dagsværdi skal nedskrives til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den bogførte værdi.⁵⁰

Kravet om nedskrivning gælder både for erhvervede aktiver og internt oparbejdede aktiver. Såfremt, der foretages nedskrivning til en lavere genindvindingsværdi kan denne ikke opretholdes når begrundelsen for nedskrivningen ikke længere består. Undtaget herfra er nedskrivning på goodwill, der ikke kan tilbageføres.⁵¹

Genindvindingsværdien er defineret således i årsregnskabsloven:

” For et aktiv er genindvindingsværdien den højeste værdi af kapitalværdien og salgsværdien fratrasket forventede omkostninger ved et salg. ”

Kilde: ÅRL, bilag 1, D, 4.

⁴⁸ EY (2018/19), side 251.

⁴⁹ PWC (2018), side 268

⁵⁰ ÅRL § 42, stk. 1

⁵¹ ÅRL § 42, stk. 3

Salgsværdien er den værdi et aktiv kan sælges til på balancedagen og er derfor også et udtryk for en dagsværdimåling. Salgsværdien kan således opgøres i overensstemmelse med vejledningen i IFRS 13. Der vil sjældent være et aktivt marked, hvor aktivet kan sælges hvorfor der må benyttes andre anerkendte dagsværdiansættelsesmetoder til fastsættelse af en salgs-værdi. Herudover skal direkte omkostninger i forbindelse med et eventuelt salg fratrækkes, herunder omkostninger til juridisk bistand.⁵²

Kapitalværdien er ligeledes et udtryk for en beregnet dagsværdi og vil oftere være relevant ved udviklingsprojekter, da der sjældent er et aktivt marked herfor, hvor salgsprisen kan opgøres pålideligt. Kapitalværdien er nutidsværdien af fremtidige nettoindbetalinger, som aktivet forventes at indbringe ved fortsat benyttelse i sin nuværende funktion. Derfor skal de fremtidige betalingsstrømme opgøres, herunder de indtægter der genereres fra et produkt eller en ydelse, der er udviklet på baggrund af et udviklingsprojekt. Betalingsstrømmene skal herefter tilbagediskonteres med en diskonteringsfaktor og her anvendes i praksis oftest virksomhedens WACC^{53, 54}.

I praksis kan det i visse situationer være vanskeligt eller tæt på umuligt at fastlægge genindvindingsværdien for et enkelt immaterielt aktiv, herunder et udviklingsprojekt. I stedet skal virksomheden opgøre genindvindingsværdien for den mindste pengestrømsfrembringende enhed som aktivet tilhører.⁵⁵ Dette er tilfældet hvor et enkelt ikke generer fremtidige pengestrømme ved fortsat anvendelse, der er uafhængige af øvrige aktiver.

Som eksempel på et aktiv, hvor det kan være vanskeligt at opgøre en pengestrøm uafhængigt kan være hvor en enkelt maskine, der fungerer sammen med øvrige maskiner på en produktionslinje. Disse enkeltmaskiner er desuden specialtilpasset virksomheden og har ingen reel værdi for andre virksomheder. Det kan være vanskeligt at vurdere hvor stor en andel af de samlede pengestrømme fra produktionslinjen den enkelte maskine bidrager med.

⁵² PWC (2018), side 271

⁵³ WACC står for Weighted average cost of capital og er et udtryk for en virksomheds eller investerings vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger (kalkulationsrente)

⁵⁴ PWC (2018), side 271.273

⁵⁵ ÅRL § 42, stk. 2

Derfor vurderes den samlede produktionslinje som et aktiv og nedskrives derfor også som en samlet aktivgruppe.

Der er krav om årlig vurdering af nedskrivningsbehov, men ikke krav om årlig udførelse af nedskrivningstest. Der er således kun krav om udførelse af nedskrivningstest ved indikationer på nedskrivningsbehov. I praksis kan der komme løbende udsving i salgsværdien af et aktiv, der principielt skal nedskrives til denne netto salgsværdi, men sådanne udsving vil ofte ikke få væsentlig betydning for målingen. Dette skyldes mindre udsving ikke er et udtryk for en varig nedgang i kapitalværdien, dog kan en nedgang i salgsværdi på sigt føre til nedskrivning, hvis en nedgang i salgsværdien bliver varig og derved fører til en nedgang i kapitalværdien.⁵⁶

Der kan være både interne og eksterne indikationer på nedskrivningsbehov, der bør overvejes af ledelsen i forbindelse vurdering af nedskrivningsbehov. Som eksempler her på kan nævnes følgende eksterne og interne indikationer:⁵⁷

Tabel 2 - Eksterne indikationer på nedskrivningsbehov

Eksterne indikationer
Væsentlige fald i det pågældende aktivs (eller gruppe af aktivers) markedsværdi ud over den planlagte afskrivning ved brug af aktivet.
Væsentlige ændringer, der har en negativ effekt på virksomheden, inden for teknologi, markedsforhold samt det økonomiske og lovgivningsmæssige område, i hvilket virksomheden opererer, eller som aktivet tilhører.
En stigning i det generelle renteniveau eller andre markedsafkast, som formodes at have en væsentlig afsmittende virkning på virksomhedens diskonteringsfaktor og dermed aktivets beregnede kapitalværdi. Omvendt vil et fald i den risikofrie rente baseret på statsobligationsrenterne ikke ukritisk forventes at føre til en tilsvarende reduktion af WACC'en. Det skyldes, at en stigning i afkastkravet vil kunne eliminere effekten af faldet i den risikofrie rente.
En virksomheds regnskabsmæssige indre værdi overstiger dens markedsværdi.

Kilde: Egen tilvirkning⁵⁸

⁵⁶ PWC (2018), side 271

⁵⁷ PWC (2018), side 270

⁵⁸ Med udgangspunkt i PWC (2018), side 270

I tabel 2 ovenfor er vist eksempler på eksterne indikationer på nedskrivningsbehov, herunder en stigning i det generelle renteniveau, der indirekte påvirker dagsværdiberegningen, da markedsrenten er indeholdt i WACC'en. Nedenfor i tabel 3 vises de interne indikationer.

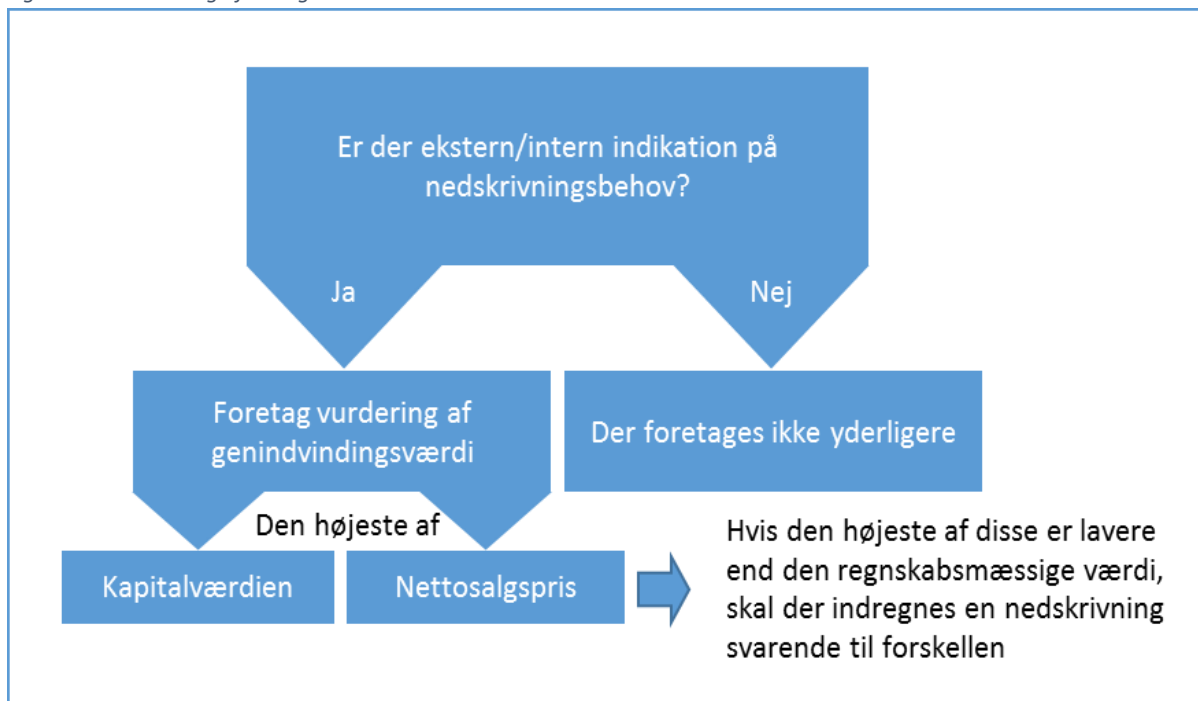
Tabel 3 - Interne indikationer på nedskrivningsbehov

Interne indikationer
Aktivet er fysisk beskadiget eller forældet
Anvendelsen af aktivet ændres eller vil blive ændret væsentligt med negativ økonomisk betydning for virksomheden. Disse ændringer kan være forårsaget af planer om at afvikle eller omstrukturere et forretningsområde, hvortil aktivet kan henføres.
Det fremgår af den interne regnskabsrapportering, at et aktiv har eller vil få en lavere ydeevne end forventet.

Kilde: Egen tilvirkning⁵⁹

Ovenstående kan sammenfattes i følgende model og kan ligeledes anvendes som et beslutningsdiagram:

Figur 8 - Nedskrivning af anlægsaktiver

Kilde: Egen tilvirkning med udgangspunkt i PWC (2018), side 269

⁵⁹ Med udgangspunkt i PWC (2018), side 270

4.1.3 Dagsværdimetoden

Immaterielle anlægsaktiver, der handles på et aktivt marked, må som et alternativ til kostprismetoden indregnes til dagsværdi fratrasket efterfølgende akkumulerede af- og nedskrivninger.⁶⁰

Opskrivningen indregnes direkte på egenkapitalen. Foretages der opskrivning efter ÅRL § 41, skal opskrivningen bindes som en reserve på egenkapitalen med fradrag af udskudt skat. Reserven opløses i takt med afskrivning af aktivet. Udskudt skat reducerer desuden reserven i takt med afskrivningerne reducerer værdien af reserven.⁶¹

I praksis vil muligheden for indregning af immaterielle anlægsaktiver være stærkt begrænset, da der ikke eksisterer mange immaterielle aktiver, hvor dagsværdien fastsættes på baggrund af et aktivt marked. Det er oftest import-, eksport-, CO₂- og produktionskvoter, der handles på et aktivt marked.

4.1.4 ”Reserve for udviklingsomkostninger”

Ved indregning af udviklingsomkostninger i balancen, enten på baggrund af lovkrav eller ved frivillig indregning er der yderligere krav om indregning af et tilsvarende beløb direkte i posten ”Reserve for udviklingsomkostninger” på egenkapitalen. Det følger af lovteksten at reserven skal reduceres med udskudt skat, samt tilsvarende ved ned- og afskrivninger⁶². Der er hverken i lovteksten eller i regnskabsvejledningen krav om specifikationsgraden ved visning af ”Reserve for udviklingsomkostninger”. Regnskabsvejledningen skriver dog følgende:

” Reserve for udviklingsomkostninger er en bundet reserve, der skal opbygges og reduceres i takt med den regnskabsmæssige værdi af aktiverede udviklingsprojekter. Kun udviklingsprojekter, der aktiveres efter den 1. januar 2016, er omfattet af bindingsreglen i ÅRL. Det kan efter omstændighederne være passende at beskrive i anvendt regnskabspraksis, hvad reserven indeholder. ”

Kilde: RV (2016), Appendiks G, side 29a

⁶⁰ ÅRL § 41, stk. 1

⁶¹ ÅRL § 41, stk. 3

⁶² ÅRL § 83, stk. 2

Først og fremmest bemærkes, at det kun er udviklingsprojekter, der er aktiveret fra og med 1. januar 2016, der skal bindes på egenkapitalen. Samtidig står der, at reserven er bunden og dermed reducerer den muligheden for udlodning af udbytte, således virksomheder, der indregner udviklingsomkostninger i balancen sidestilles med virksomheder, der resultatfører deres udviklingsomkostninger.

Der er ikke i lovteksten krav om specificationsgraden ved visning af "Reserve for udviklingsomkostninger" eventuelt i en egenkapitalopgørelse. Regnskabsvejledningen skriver i ovenstående citat, at det efter omstændighederne kan være passende at omtale i anvendt regnskabspraksis, hvad reserven indeholder. Såfremt udviklingsprojekter er væsentlige for regnskabet må det også formodes at denne omtale i anvendt regnskabspraksis kan være væsentlig for regnskabslæser. Det vil i sagens natur være et skøn og det er i denne sammenhæng vigtigt at have kravet om "et retvisende billede" med i sine overvejelser, således det kan være nødvendigt at give yderligere oplysninger end de i lovteksten angivende bestemmelser⁶³.

4.2 Oplysning og præsentation

Forskningsomkostninger, der naturligvis ikke indregnes i balancen præsenteres i resultatopgørelsen. Placering i resultatopgørelsen kommer an på, hvilken omkostning forskningen oprindeligt kommer fra. Er det løn til medarbejdere henføres forskningsomkostningen til personaleomkostninger. Er der væsentlige omkostninger til forskning og en vital del af virksomheden er det tilladt for virksomheden at vise en selvstændig post i resultatopgørelsen indeholdende forskningsomkostninger, samt ikke aktiverede udviklingsomkostninger.

Indregnede udviklingsprojekter skal ifølge årsregnskabsloven indregnes som et immaterielt anlægsaktiv som fastslået i kapitel 2. Udviklingsprojekter opdeles herefter som udgangspunkt i to under kategorier:⁶⁴

- *Færdiggjorte udviklingsprojekter, herunder patenter og lignende rettigheder, der stammer fra udviklingsprojekter*
- *Udviklingsprojekter under udførelse og forudbetalinger for immaterielle aktiver*

⁶³ ÅRL § 11, stk. 2

⁶⁴ ÅRL, bilag 2, 1.

Her vil placeringen naturligvis være afhængig af om udviklingsprojektet er færdiggjort eller ej. Det er som nævnt tidligere i denne afhandling tilladt for en virksomhed at tilpasse underkategorierne navne, så de passer til virksomheden og dens aktivitet.

Udover indregning og måling er præsentation og oplysninger ligeledes en vigtig bestanddel af en årsrapport. Dermed er det ikke blot den talmæssige rapportering, der er relevante for regnskabsbrugerne, men også den skriftlige kommunikation, herunder anvendt regnskabspraksis. Ifølge en analyse foretaget af Damvad er årsrapporten den mest betydningsfulde kilde til informationer om virksomheder, herunder vurderes noteoplysninger at være særligt interessante ved dybdegående virksomhedsanalyser.⁶⁵

Der er en række krav til, hvilke informationer en årsrapport skal indeholde, som hver især har værdi for regnskabslæseren. Ud over resultatopgørelse og balancen kan eller skal der være følgende afsnit i en årsrapport:

- Noter
- Anvendt regnskabspraksis
- Ledelsesberetning

4.2.1 Noter

Der er for virksomheder, der som minimum aflægger årsrapport efter regnskabsklasse C, krav om en anlægsnote, herunder også immaterielle anlægsaktiver. Noten skal indeholde kostpris, opskrivninger og ned- og afskrivninger.⁶⁶ For hver kategori skal primo og årets bevægelser specificeres, således det er muligt for regnskabslæser at følge udviklingen fra primo til ultimo. Det bemærkes, der eksplicit er en post for *overførsler i årets løb*, denne kan være relevant ved overførsel fra "Udviklingsprojekter under udførsel" til "Færdiggjorte udviklingsprojekter". Hermed kan regnskabslæseren følge udviklingen i udviklingsprojekter.

⁶⁵ DAMVAD. (2014). *Brugen af årsrapporter for mindre virksomheder*. DAMVAD.

⁶⁶ ÅRL § 88

Herudover er der særlige krav om noteoplysninger for virksomheder, der indregner udviklingsprojekter i balancen. Bestemmelsen gælder for regnskabsklasse C (stor) og D, men også for B og C (mellem) ved frivillig indregning af udviklingsprojekter. Der stilles krav om konkret oplysning af de særlige forudsætninger, der er anvendt af virksomheden i forbindelse med indregning og måling af udviklingsprojekter.⁶⁷

Der fremgår ikke specifikt, hvad der skal oplyses om i notekravet. I lovteksten er der blot skrevet, der skal oplyses om de særlige forudsætninger, der ligger til grund for indregning og måling.

Der kan eksempelvis oplyses om forventet fremdrift i et projekt eller det forventede marked for et givent udviklet produkt. Det er vigtigt at det er konkrete oplysninger i forhold til de enkelte projekter.⁶⁸

Noten er indført som et krav i den seneste årsregnskabslov med virkning fra 01.01.16. Årsagen til indførsel af dette notekrav, må alt andet lige, være der ønskes yderligere oplysninger til regnskabslæseren som virksomhederne enten ikke ville give frivilligt eller ikke var klar over blev efterspurgt. Notekravet er meget løst formuleret og vurderes på baggrund heraf vanskeligt at håndtere for den enkelte virksomhed. Ved indførsel af kravet må det dog være meningen, der skal gives oplysninger, der har nytteværdi for regnskabsbrugeren og ikke bare en ligegyldig basal beskrivelse.

Det fremgår af "Deloitte's ÅrsNyt" et eksempel på hvordan oplysningen kan være. Heraf fremgår oplysninger om hvad projektet vedrører og hvad projektet/produktet kan og hvornår det forventes færdiggjort til test og til markedsføring. Herudover følger en specifik beskrivelse af det forventede marked.⁶⁹

⁶⁷ ÅRL § 88 a

⁶⁸ EY (2018/19), side 258

⁶⁹ Deloitte. (2017). Deloitte ÅrsNyt 2017. Deloitte, side 8.

Regnskabsvejledningen har et lignende eksempel i sit "eksempelregnskab" i regnskabsvejledningen. Dette bekræfter, at der trods alt må forventes en relevant beskrivelse med nytteværdi for regnskabsbrugeren.

4.2.2 Anvendt regnskabspraksis

Udover ovenstående notekrav skal en årsrapport indeholde et afsnit omkring anvendt regnskabspraksis, hvor der redegøres for indregningsmetoder og målegrundlag.⁷⁰ Herudover skal der helt grundlæggende oplyses, hvilken begrebsramme, der aflægges årsrapport efter, samt eventuelle tilvalg fra højere regnskabsklasse.

Ved indregning af udviklingsprojekter er der desuden krav om oplysning af afskrivningsmetode, skøn over restværdi og brugstid i forbindelse med afskrivninger på færdiggjorte udviklingsprojekter.⁷¹

Anvendt regnskabspraksis bør kun indeholde aktuelle poster vedrørende årets eller sammenligningsårets regnskabsposter. Anvendt regnskabspraksis er en yderst vigtig information for regnskabsbruger, da det er nødvendigt for korrekt sammenligning på tværs af regnskaber. To virksomheder kan i teorien behandle to ens udviklingsprojekter forskelligt, således den ene virksomhed omkostningsfører alle udviklingsprojekter og en anden indregner samtlige udviklingsprojekter, der opfylder kriterierne herfor.

Samtidig er det relevant at oplyse, hvilke omkostninger, der indgår i kostprisen, herunder om indirekte produktionsomkostninger og finansieringsomkostninger er indregnet. Der skal eksplicit oplyses om der indgår finansieringsomkostninger i kostprisen⁷². Brugstiden og restværdien er ligeledes relevante informationer, der skal oplyses i anvendt regnskabspraksis. En eventuel ubestemmelig brugstid oplyses ligeledes som en del af anvendt regnskabspraksis. Såfremt der er indregnet udviklingsprojekter skal der ligeledes være et afsnit omkring nedskrivning på anlægsaktiver, hvoraf der redegøres for principper herfor.

⁷⁰ ÅRL § 53, stk. 1

⁷¹ ÅRL § 53, stk. 2, nr. 1 b

⁷² ÅRL § 53, stk. 2, nr. 1

4.2.3 Ledelsesberetning

Det følger af årsregnskabslovens ordlyd, at en årsrapport skal indeholde en ledelsesberetning, for virksomheder, der som minimum aflægges efter regnskabsklasse B⁷³. Der følger dog af lovbemærkningerne, at minimumsoplysninger til ledelsesberetningen kan gives i noterne, således der er valgfrihed mellem ledelsesberetning og noteoplysning.

En virksomhed bør dog være opmærksom på, at ledelsesberetningen ikke er omfattet af eventuelt review, udvidet gennemgang eller revision, men det er noterne. Der gives i stedet en udtalelse om ledelsesberetningen, så ved at flytte information fra ledelsesberetning til noter omfattes informationerne af den valgte erklæring. Regnskabsvejledningen anbefaler ligeledes at virksomheders årsrapport indeholder en ledelsesberetning⁷⁴.

Det er vigtigt at bemærke, at den generelle bestemmelse omkring et retvisende billede⁷⁵ også gælder for ledelsesberetningen, da denne er en bestanddel af årsrapporten. Der skal således tages hensyn hertil ved placering af oplysninger og hvilke oplysninger, der gives eller ikke gives.

Der er specifikke krav til ledelsesberetningen for virksomheder, der aflægger årsrapport efter regnskabsklasse C og opefter. Virksomheden skal beskrive forsknings- og udviklingsaktiviteter i eller for virksomheden⁷⁶. Regnskabsvejledningen anbefaler desuden, at ledelsesberetningen skal leve op til de kvalitative egenskaber relevans og pålidelighed⁷⁷ beskrevet i kapitel 3.1.2. Derfor bør kun informationer og forhold med relevans for regnskabslæser oplyses. Der er ingen nærmere detailreguleringer omkring, hvilke forhold, der skal medtages, hvorfor det vil være op til ledelsen at vurdere, hvornår et forhold er relevant at oplyse i ledelsesberetningen.

⁷³ ÅRL § 22, stk. 1.

⁷⁴ RV, afsnit 6.1.1

⁷⁵ ÅRL § 11

⁷⁶ ÅRL § 99, stk. 1, nr. 9

⁷⁷ RV, afsnit 6.1.3

Kravet om omtale af forsknings- og udviklingsomkostninger i ledelsesberetningen gælder også for virksomheder, der ikke aktiverer udviklingsomkostninger⁷⁸, således er denne bestemmelse med til at synliggøre skjulte værdier og oplysningen må vurderes at være særlig væsentlig og relevant for disse virksomheder.

4.3 Delkonklusion og problemstillinger

Der er i forbindelse med redegørelse og analyse af den grundlæggende regnskabsteori og regnskabsmæssige behandling af forsknings- og udviklingsomkostninger identificeret en række problemstillinger.

4.3.1 Sondring mellem forskning- og udvikling

En vigtig problemstilling er sondringen mellem forsknings- og udviklingsomkostninger, da den regnskabsmæssige behandling er vidt forskellig.

Årsregnskabsloven er ikke i sig selv nogen stor hjælp i forhold til denne problemstilling, da stort set al fortolkning er overladt til IFRS, herunder særligt IAS 38. Af denne følger de specifikke kriterier og fortolkninger, samt eksempler på henholdsvis forskning og udvikling.

Der er særdeles vigtigt at kunne adskille henholdsvis forskning fra udvikling, da den regnskabsmæssige behandling viser sig at være vidt forskellig. Forskning omkostningsføres og belaster således resultatopgørelsen negativt, hvorimod udviklingsprojekter, der opfylder indregningskriterierne indregnes i balancen og dermed først omkostningsføres via afskrivninger over en årrække.

Dette stiller naturligvis store krav til ledelsen, da udviklingsomkostninger ofte vil være væsentlige for et regnskab og manglende aktivering kan føre til store underskud, omvendt kan aktivering på et forkert grundlag få et negativt resultat til at se bedre ud end det er. Derfor kan det diskuteres, hvorvidt valgfriheden for regnskabsklasse B er reel ved omfattende og væsentlige udviklingsomkostninger, idet virksomhederne er omfattet af kravet om et retvisende billede. Sondringen er desuden også vigtig fordi allerede omkostningsførte udviklingsomkostninger ikke senere kan aktiveres.

⁷⁸ EY (2018/19), side 103

Ledelsen skal kunne lave en række vanskelige skøn, herunder for hvornår forskningsfasen er ophørt og om muligheden for efterfølgende indregning. Der stilles derved store krav til registreringsprocedurer og effektive interne procedurer således der kan ske en pålidelig adskillelse mellem forskningsfasen og udviklingsfasen for de enkelte projekter.

4.3.2 De specifikke indregningskriterier

Først og fremmest skal de grundlæggende krav til et aktiv, samt immaterielt aktiv være opfyldt før der kan ske indregning. Her opleves ofte ikke de store vanskeligheder for opfyldelse af kravene. Før et udviklingsprojekt kan indregnes skal det opfylde yderligere seks specifikke indregningskriterier før indregning er tilladt. Derved kan en virksomhed stå i en situation, hvor et immaterielt aktiv ikke skal indregnes selvom det lever op til de generelle indregningskriterier. Dette medfører, at samtlige omkostninger afholdes i resultatopgørelsen og påvirker regnskabet negativt.

Ledelsen skal kunne demonstrere og dokumentere de seks indregningskriterier er overholdt og det stiller selvsagt store krav til ledelsen. Der vil naturligvis også være en høj grad af regnskabsmæssige skøn i forbindelse hermed. Det er således op til ledelsen at argumentere for det ene eller det andet og dette kan åbne for en de facto valgfrihed i forhold til indregning. Årsregnskabsloven foreskriver at udviklingsprojekter skal indregnes i virksomheder efter regnskabsklasse C (stor) og D og såfremt de ikke mener at kriterierne er opfyldt skal dette ligeledes dokumenteres. Derved er det med til at reducere risikoen for besvigelser, således ledelsen ikke blot bevidst kan lave utilstrækkelig dokumentation, hvis de ikke ønsker at indregne udviklingsomkostninger. Der vil dog naturligvis altid være en vis usikkerhed ved betydelige regnskabsmæssige skøn.

4.3.3 "Matching-princippet"

Ifølge ovenstående problemstilling risikeres udviklingsomkostninger at blive indregnet i resultatopgørelsen som følge af manglende opfyldelse af en eller flere af de seks specifikke indregningskriterier. Dette kan stride imod den grundlæggende forudsætning omkring periodisering, der foreskriver transaktioner, herunder indtægter og omkostninger indregnes i den periode de vedrører. Dette princip kaldes også matching-princippet og derved sikres at indtægter matches med omkostninger i den periode som de vedrører. Således bør afholdte omkostninger fra udviklingsomkostninger aktiveres i balancen indtil de kan matches med tilhørende indtægter, der i praksis oftest først genereres i en senere periode når udviklingsprojektet er færdigt og klar til anvendelse.

Det er i sagens natur en svær øvelse, idet det er vanskeligt at vurdere et udviklingsprojekts potentiale, da der fortsat ikke er nogen ledelse der kan se ind i fremtiden, hvorfor der altid vil være en risiko forbundet herved. Problemstillingen ligger op til en diskussion af om kravene er for stramme, omvendt vil lempeligere indregningskriterier kunne føre til en udskydelse af omkostninger, der reelt er tabt, da et aktiveret udviklingsprojekt risikerer ikke at blive til noget. Der ses en generel tendens til at det udfasede forsigtighedsprincip fastholdes i et eller andet omfang.

Forskningsomkostninger skal som nævnt i foregående kapitel altid omkostningsføres i resultatopgørelsen. Dette skyldes, at de fremtidige økonomiske fordele, der eventuelt genereres senere herfra ikke kan påvises pålideligt i forskningsfasen.

4.3.4 Nedskrivningsbehov og -test

Såfremt en virksomhed skal eller frivilligt indregner udviklingsprojekter skal der årligt vurderes behov for nedskrivning. Dette er ligeledes forbundet med betydelige regnskabsmæssige skøn. Såfremt ledelsen vurderer, der er indikationer på nedskrivningsbehov skal der udarbejdes en nedskrivningstest.

Da udviklingsprojekter sjældent handles på et aktivt marked vil der stort set altid være tale om en dagsværdiberegning, herunder kapitalværdien som beregnes på baggrund af skønsmæssigt fastsatte fremtidige indbetalinger og virksomhedens kalkulationsrente. Beregningen bliver således beregnet på baggrund af to værdier der er baseret på skøn og derfor en vis usikkerhed.

Det må formodes, at hvis virksomheder indregner udviklingsprojekter ønsker de fleste virksomheder ikke at nedskrive herpå, men det kan naturligvis være nødvendigt. De regnskabsmæssige skøn åbner ligesom ved ovenstående problemstilling op for der ikke nedskrives i tilstrækkeligt opfang og ved udførelse af nedskrivningstest kan den beregnede værdi justeres ganske betydeligt ved at ændre på kalkulationsrenten.

5 ANALYSE AF ÅRSRAPPORTER

Foreløbigt har fokus for denne afhandling været på den teoretiske regnskabsmæssige behandling af forsknings- og udviklingsomkostninger. Redegørelse og analyse af den regnskabsmæssige behandling har haft sit udgangspunkt i årsregnskabsloven og kun i mindre omfang de internationale standarder. Årsregnskabsloven er dog fortolket af særligt IAS 38 i væsentlig grad. Alligevel er der kun udvalgt årsrapporter, der udelukkende aflægges årsregnskab efter årsregnskabsloven og ikke IFRS.

Dette kapitel vil derfor tage sigte på den praktiske håndtering af bestemmelserne i årsregnskabsloven fortsat med IFRS som fortolkningsgrundlag. Der er udvalgt tre årsrapporter fra regnskabsklasse C (stor), der har udvidede krav til årsrapporten og er af en vis størrelse. Samtidig er der udvalgt to årsrapporter fra en lavere regnskabsklasse, hvor indregning er frivillig, dog er der kun valgt årsrapporter, der har aktiverede udviklingsomkostninger. Samtlige årsrapporter er forsynet med en revisionspåtegning. Analysen foretages med henblik på at se hvordan udviklingsprojekter håndteres i praksis og på baggrund heraf give en vurdering af om der gives tilstrækkelig information set med regnskabslæsers briller.

De udvalgte virksomheder er fundet dels ved søgning på google.dk og dels ved inspiration fra andre projektafhandlinger. Der er udvalgt den seneste offentligt tilgængelige årsrapport, der kan hentes fra Det Centrale Virksomhedsregister⁷⁹.

Der er udvalgt 5 årsrapporter i alt og de er ikke udvalgt 100% tilfældigt fra en større population, da det ikke har været muligt at definere en population ud fra de valgte kriterier, da det ikke er lykkedes at finde en database over samtlige regnskaber med udviklingsprojekter. Størrelsen på stikprøven er fastsat under hensyn til projektets størrelse og formål, således det kan diskuteres om det vil være repræsentativt. Stikprøvestørrelsen vurderes dog at være passende for denne afhandling til at kunne konkludere på problemformuleringen.

⁷⁹ <http://datacvr.virk.dk>

Nedenfor ses en tabel over den udvalgte stikprøve, herunder virksomhedernes navn, regnskabsklasse og periode.

Tabel 4 - Udvalgte årsrapporter

Navn	Regnskabsklasse	Periode	Revisor
Universal Robots A/S	C (stor)	01.01.18 - 31.12.18	PWC
SDC A/S	C (stor)	01.01.17 - 31.12.17	PWC
Origio A/S	C (stor)	01.11.16 – 31.10.17	KPMG
Vitrolife A/S	C (mellem)	01.01.17 - 31.12.17	Deloitte
Logimatic Solutions A/S	C (mellem)	01.07.17 - 30.06.18	Beierholm

Kilde: Egen tilvirkning

Samtlige årsrapporter er godkendt på generalforsamlingen og indsendt rettidigt. Herudover er alle påført revisionspåtegninger og her ses at alle konklusionerne siger at regnskabet er retvisende og uden modifikationer og fremhævelse af forhold, der er hermed givet en ”blank påtegning”. Dermed antages samtlige oplysninger at være valide, dog under hensyntagen til at ledelsesberetningen ikke er revideret, men heller ikke indeholder deciderede modstridende oplysninger eller åbenlyse fejl, da der gives en udtalelse herom.

Analysen af de enkelte årsrapporter opdeles overordnet set på virksomhed og i underkategorier herefter, således der er de samme underkategorier til hver analyse. Der indsættes enkelte elementer og figurer fra årsrapporterne, dog ikke alle. Der henvises i stedet til årsrapporten der er offentligt tilgængelig ved søgning på Det Centrale Virksomhedsregister. Der laves henvisning i fodnoterne, så det er muligt at finde de omtalte afsnit.

5.1 Universal Robots A/S

5.1.1 Information om virksomheden

Universal Robots A/S blev i 2015 opkøbt af amerikanske Teradyne for 285 milliarder dollars, således Universal Robots A/S i dag er et datterselskab af Teradyne Holdings Denmark ApS, der er amerikansk ejet. Selskabet har hovedsæde i Odense og har eksisteret siden 2003. Selskabet producerer lette robotter til industrivirksomheder, der er nemme at installere og programmere.⁸⁰

Nedenstående tabel præsenterer udvalgte resultat- og balanceposter, samt beregnede nøgletal for Universal Robots A/S på baggrund af årsrapporter for årene 2014 til 2018:

Tabel 5 - Udvalgte regnskabsposter og nøgletal for Universal Robots A/S

Beløb i t.DKK	2018	2017	2016	2015	2014
Nettoomsætning	1.479.186	1.125.376	662.466	409.706	212.837
Årets resultat	221.172	174.825	74.163	44.472	19.294
Balancesum	823.217	534.236	329.914	207.496	106.385
Egenkapital	453.243	246.995	142.673	68.477	38.233
Udviklingsprojekter i alt	121.448	92.930	59.789	30.482	17.318
Udviklingsprojekter i pct. af aktiver	14,75%	17,39%	18,12%	14,69%	16,28%

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af årsrapporter fra Universal Robots A/S for perioden 2014 til 2018

Det fremgår af ovenstående tabel, at virksomheden har været under kraftig vækst i både omsætning og resultat. I ledelsesberetningen udtaler ledelsen desuden, at der forventes yderligere vækst det kommende år. Virksomheden har desuden fastholdt de aktiverede udviklingsomkostninger på nogenlunde samme andel af den samlede balance i perioden. Andelen af udviklingsprojekter i forhold til de samlede aktiver udgør fra mellem 14,69% til 18,12% i hele perioden. Der er således tale om en særdeles aktiv udviklingsvirksomhed med stort fokus på udviklingsomkostninger.

⁸⁰ Hjemmeside for Universal Robots A/S

Desværre er der i dansk årsregnskabslov ikke krav om oplysning af forsknings- og udviklingsomkostninger, der er omkostningsført i de enkelte regnskabsår, hvorfor det kan være vanskeligt at få det fulde overblik over de samlede ressourcer, der anvendes på forskning- og udvikling i virksomheden.

5.1.2 Analyse af årsrapportens indhold

Indregning og klassifikation

Virksomheden har både "Udviklingsprojekter under udførelse", samt "Færdiggjorte udviklingsprojekter" indregnet i balancen under de immaterielle anlægsaktiver ifølge figuren nedenfor. Klassifikation og præsentation vurderes på baggrund heraf korrekt og i overensstemmelse med § 83 og bilag 2 i årsregnskabsloven.

Figur 9 – Immaterielle anlægsaktiver, Universal Robots A/S

Balance Sheet 31 December			
Assets			
	Note	Group	
		2018 TDKK	2017 TDKK
Completed development projects		100.369	15.725
Acquired patents		574	1.110
Acquired licenses		6.303	5.467
Goodwill		1.306	1.512
Development projects in progress		21.079	77.205
Intangible assets	6	129.631	101.019

Kilde: Årsrapport 2018, Universal Robots A/S, side 11

Der er ligeledes krav om binding af "reserve for udviklingsomkostninger" på egenkapitalen. Der skal indregnes et beløb på egenkapitalen svarende til det indregnede beløb i balancen.

Det fremgår af egenkapitalopgørelsen i figur 10 nedenfor, at "reserve for udviklingsomkostninger" er specificeret og kan følges fra primo til ultimo, herunder årets udviklingsomkostninger, samt årets afskrivninger på udviklingsprojekter. Den samlede egenkapitalbinding beløber sig til t. DKK 84.970 pr. 31.12.18, hvilket er lavere end de aktiverede udviklingsomkostninger samlet set. Dette skyldes, at reserven skal reduceres med eventuel udskudt skat, samt at der

i forbindelse med implementering af ”den nye årsregnskabslov”, hvor denne bestemmelse opstod, var mulighed for kun at binde aktiverede udviklingsprojekter der indregnes første gang efter denne implementering. Virksomheden benytter denne mulighed ifølge anvendt regnskabspraksis.⁸¹

Figur 10 - Egenkapitalopgørelse, Universal Robots A/S

Group	Share capital	Reserve for development costs	Retained earnings	Proposed dividend for the year	Equity excl. minority interests	Minority interests	Total
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Equity at 1 January	546	57.380	189.070	0	246.996	2	246.998
Exchange adjustments	0	0	73	0	73	0	73
Extraordinary dividend paid	0	0	-15.000	0	-15.000	0	-15.000
Development costs for the year	0	35.102	-35.102	0	0	0	0
Depreciation, amortisation and impairment for the year	0	-7.512	7.512	0	0	0	0
Net profit/loss for the year	0	0	146.172	75.000	221.172	0	221.172
Equity at 31 December	546	84.970	292.725	75.000	453.241	2	453.243

Kilde: Årsrapport 2018, Universal Robots A/S, side 13

Som det fremgår af ovenstående tabel er der en notehenviisning til note 6, der henviser til den lovpligtige anlægsnote ved indregning af anlægsaktiver for den relevante regnskabsklasse.

Noteoplysninger

Anlægsnoten for immaterielle anlægsaktiver vises i figur 11 nedenfor og denne specificerer de forskellige kategorier af immaterielle anlægsaktiver, herunder ”Udviklingsprojekter under udførelse”, samt ”Færdiggjorte udviklingsprojekter”.

Udviklingen fra kostpris primo kan følges til kostpris ultimo og det samme for af- og nedskrivninger. Det vurderes på baggrund heraf, at notekravet⁸² er opfyldt uden mangler.

⁸¹ Årsrapport 2018. Universal Robots A/S, side 29

⁸² ÅRL § 88

Figur 11 - Anlægsnote i årsrapport 2018, Universal Robots A/S

Notes to the Financial Statements						
6 Intangible assets						
Group	Completed development projects	Acquired pa- tents	Acquired licenses	Goodwill	Development projects in progress	Total
	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK	TDKK
Cost at 1 January	41.698	4.528	12.317	1.718	77.205	137.466
Additions for the year	24.502	0	4.287	0	20.565	49.354
Disposals for the year	-4.656	0	0	0	0	-4.656
Transfers for the year	76.691	0	0	0	-76.691	0
Cost at 31 December	138.235	4.528	16.604	1.718	21.079	182.164
Impairment losses and amortisation at 1 January	25.973	3.418	6.850	206	0	36.447
Amortisation for the year	16.050	536	3.451	206	0	20.243
Reversal of amortisation of disposals for the year	-4.157	0	0	0	0	-4.157
Impairment losses and amortisation at 31 December	37.866	3.954	10.301	412	0	52.533
Carrying amount at 31 December	100.369	574	6.303	1.306	21.079	129.631
Development projects relating to the further development of the company's product portfolio. The majority of the projects in progress are expected to be finalized in the coming years and the projects are progressing as planned using the resources allocated by Management to the development.						
Prior to the launching of the projects the company has studied the market and assessed that there is a need for the products.						

Kilde: Årsrapport 2018, Universal Robots A/S, side 17

I samme note er der givet oplysninger om henholdsvis projektets fremdrift og det forventede marked som skal opfylde lovens krav om særlige forudsætninger, der ligger til grund for indregning og måling af udviklingsprojekter. Der kan ikke ud fra teksten i noten ses, hvilke udviklingsprojekter der er tale om, da de alle omtales samlet set, så derfor er det ikke særlig specifikt. Der gives heller ikke den store omtale omkring det forventede marked, da der reelt bare står at ledelsen har studeret markedet og igen er det ikke specifikt. På baggrund heraf vurderes omtalen af de særlige forudsætninger, i henhold til ÅRL § 88 a, at være meget basale og det kan diskuteres om de lever op til lovkravene, specielt hvis der sammenholdes med eksemplerne fra Deloitte og regnskabsvejledningen omtalt i kapitel 4.2.1.

Anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er gennemgået og fremgår af note 19 i årsrapporten. Her er der en redegørelse for immaterielle anlægsaktiver på side 29. Første afsnit beskriver hvilke omkostninger, der kan henføres til selskabets udviklingsomkostninger. Andet og tredje afsnit fortæller kort sagt, at kun udviklingsprojekter, der overholder indregningskriterierne indregnes i balancen og øvrige udviklingsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen.

Fjerde afsnit beskriver indregning og måling, samt der er foretaget binding af "reserve for udviklingsomkostninger" på egenkapitalen, dog først fra og med implementering af "den nye årsregnskabslov" fra 01.01.16. I følgende afsnit følger afskrivningsperioder.

Der er i anvendt regnskabspraksis ikke beskrevet om der indgår finansieringsomkostninger i kostprisen, hvilket er et specifikt krav ifølge årsregnskabsloven⁸³. Det kan diskuteres om denne oplysning er væsentlig for regnskabet eller ej. Herudover er der ikke angivet en restværdi i anvendt regnskabspraksis. Denne oplysning vurderes altid at være væsentlig for regnskabet, da afskrivningernes størrelse er stærkt påvirket af den fastsatte restværdi. Det må vurderes at være en relevant viden for regnskabsbruger også selvom denne er DKK 0.

Ledelsesberetningen

Udover notekravene er der krav om omtale i ledelsesberetningen ved indregning af udviklingsomkostninger. Virksomheden omtaler forskning og udvikling i årsrapporten og skriver følgende i ledelsesberetningen:

Figur 12 – Afsnit om udviklingsomkostninger fra ledelsesberetningen, Universal Robot A/S

Research and development

Universal Robots A/S continues to invest many resources in the continuous development of the Company's products and markets. Consequently, the Company is dependent on being able to attract and retain the right human resources and skills.

Kilde: Årsrapport 2018, Universal Robot A/S

⁸³ ÅRL § 53, stk. 2.

Der er i årsregnskabsloven ikke defineret nærmere, hvad der skal medtages i ledelsesberetningen, men der skal gives en beskrivelse af udviklingsomkostninger. Omtalen i denne ledelsesberetning er, ligesom i noteoplysningen, meget basal og ikke særlig informativ. Der står direkte i lovteksten, at udviklingsprojekter skal beskrives. Oplysningen i ledelsesberetningen skriver kun at virksomheden vil fortsætte med at anvende mange ressourcer på udvikling, men beskriver ikke de udviklingsaktiviteter, der er i virksomheden. Endnu en gang kan det diskuteres om lovgivningen er overholdt fuldstændigt. I regnskabshåndbogen fra EY⁸⁴ omtales at forholdet er væsentligt for at vurdere virksomhedens fremtidige potentiale og på baggrund heraf vurderes omtalen i ledelsesberetningen at være mangelfuld i væsentlig grad.

⁸⁴ EY (2018/19), side 103

5.2 SDC A/S

5.2.1 Information om virksomheden

SDC A/S er en virksomhed, der blev etableret i 1963 som foreningen Sparekassernes Datacentraler og formålet var omkostningsbesparelser for de stiftende pengeinstitutter via stordriftsfordele. Foreningen blev omdannet til et aktieselskab tilbage i 1996 og leverer i dag it-systemer og drift af data for pengeinstitutter. Virksomhedens kunder er fortrinsvist små og mellemstore pengeinstitutter i norden og i 2017 udgjorde omsætningen i Danmark 55% af den samlede omsætning.⁸⁵

Nedenstående tabel præsenterer udvalgte resultat- og balanceposter, samt beregnede nøgletal for SDC A/S på baggrund af årsrapporten for 2017:

Tabel 6 - Udvalgte regnskabsposter og nøgletal for SDC A/S

Beløb i t.DKK	2017	2016	2015	2014	2013
Nettoomsætning	1.442.488	1.703.623	1.637.150	1.426.477	1.267.260
Årets resultat	4.353	46.660	10.701	-171.150	4.983
Balancesum	1.607.280	1.608.772	1.604.663	1.532.422	1.623.007
Egenkapital	664.665	642.075	584.462	539.895	736.633
Udviklingsprojekter i alt	779.600	643.668	646.593	646.553	801.786
Udviklingsprojekter i pct. af balance	48,50%	40,01%	40,29%	42,19%	49,40%

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af årsrapport 2017 fra SDC A/S

Det fremgår af ovenstående tabel, at virksomheden har været under moderat vækst i omsætning indtil 2017, hvor den faldt til 2014-niveau. Årets resultat har svinget rigtig meget i perioden. Balancesummen har været nogenlunde stabil med lave procentvise ændringer fra år til år. Udviklingsprojekter har svinget lidt mere end balancesummen og dette giver udslag i udviklingsprojekters andel af den samlede balance. Virksomheden har uanset udsvingene haft en meget stor andel af udviklingsprojekter i forhold til den samlede balance og dette indikerer, det er en virksomhed, der har stort fokus på udviklingsprojekter.

⁸⁵ Hjemmeside for SDC A/S

5.2.2 Analyse af årsrapportens indhold

Indregning og klassifikation

Virksomheden har både "Udviklingsprojekter under udførelse", samt "Færdiggjorte udviklingsprojekter" indregnet i balancen under de immaterielle anlægsaktiver ifølge figur 13 nedenfor. Klassifikation og præsentation vurderes på baggrund heraf korrekt og i overensstemmelse med § 83 og bilag 2 i årsregnskabsloven.

Figur 13 – Immaterielle anlægsaktiver, SDC A/S

Note	TDKK	Koncern	
		2017	2016
	Færdiggjorte udviklingsprojekter	393.850	515.382
	Immaterielle rettigheder	34.575	31.042
	Udviklingsprojekter under udførelse	385.750	128.286
7	Immaterielle anlægsaktiver	814.175	674.710

Kilde: Årsrapport 2017, SDC A/S, side 48

Virksomheden har desuden under egenkapitalopgørelsen⁸⁶, vist i figur 14 nedenfor, specificeret "reserve for nettoopskrivning". Her er den bundne reserve ligeledes lavere end de indregnede udviklingsprojekter som følge af det kun er aktiverede udviklingsprojekter fra og med 01.01.16 der er bundet på egenkapitalen ifølge virksomhedens anvendte regnskabspraksis⁸⁷. Dermed vurderes kravet om indregning af reserve på egenkapital jf. ÅRL § 83, stk. 2 overholdt.

Figur 14 - Egenkapitalopgørelse, SDC A/S

MODERSELSKAB					
TDKK	Selskabskapital	Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode	Reserve for udviklingsomkostninger	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar	173.110	249.844	139.187	79.934	642.075
Salg af egne kapitalandele	0	0	0	5.393	5.393
Øvrige egenkapitalbevægelser	0	12.844	0	0	12.844
Årets udviklingsomkostninger	0	0	254.125	-254.125	0
Årets af- og nedskrivning	0	0	-29.078	29.078	0
Årets resultat	0	4.979	0	-626	4.353
Egenkapital 31. december	173.110	267.667	364.234	-140.346	664.665

Indre værdi pr. aktie udgør pr. 31. december 2017 DKK 384,0 (2016: DKK 374,0).
 Selskabskapitalen består af 1.731.098 aktier à nominelt DKK 100. Ingen aktier er tillagt særlige rettigheder.
 Der har ikke været ændringer i selskabskapitalen i de seneste 5 år.

Kilde: Årsrapport 2017, SDC A/S, side 50

⁸⁶ Årsrapport 2018, SDC A/S, side 50

⁸⁷ Årsrapport 2018, SDC A/S, side 44

Noteoplysninger

Anlægsnoten for immaterielle anlægsaktiver vises i figur 15 nedenfor og denne specificerer de forskellige kategorier af immaterielle anlægsaktiver, herunder "Udviklingsprojekter under udførelse", samt "Færdiggjorte udviklingsprojekter". Udviklingen fra kostpris primo kan følges til kostpris ultimo og det samme for af- og nedskrivninger. Det vurderes på baggrund heraf, at kravet om en anlægsnote er opfyldt.

Figur 15 – Anlægsnote for immaterielle anlægsaktiver, SDC A/S

7: Immaterielle anlægsaktiver				
KONCERN OG MODERSELSKAB				
TDKK	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Immaterielle rettigheder	Udviklingsprojekter under udførelse	I alt
Kostpris 1. januar	949.531	87.546	128.286	1.165.363
Tilgang i årets løb	0	13.570	325.802	339.372
Afgang i årets løb	-122.277	0	0	-122.277
Overførsler i årets løb	58.513	0	-58.513	0
Kostpris 31. december	885.767	101.116	395.575	1.382.458
Ned- og afskrivninger 1. januar	434.149	56.504	0	490.653
Årets nedskrivninger	1.026	0	9.825	10.851
Årets afskrivninger	179.019	10.037	0	189.056
Tilbageførte afskrivninger på årets afgang	-122.277	0	0	-122.277
Ned- og afskrivninger 31. december	491.917	66.541	9.825	568.283
Regnskabsmæssig værdi 31. december	393.850	34.575	385.750	814.175
Afskrives over	5 år	3-10 år		
Udviklingsomkostninger aktiveres i balancen, når de er medgået til nyudvikling af produkter eller forbedring af eksisterende produkter, der giver en reel øget brugsværdi for brugeren.				
Selskabets aktiverede udviklingsprojekter gennemgås løbende for indikationer på værdiforringelse. Såfremt dette er tilfældet, foretages der nedskrivning til lavere genindvindingsværdi. Den løbende måling af genindvindingsværdien af udviklingsprojekter er i sagens natur behæftet med skøn.				

Kilde: Årsrapport 2017, SDC A/S, side 53

Udover de oplysninger anlægsnoten skal have med er der givet yderligere oplysninger i samme note. I samme note vises afskrivningsperioden for "Færdiggjorte udviklingsprojekter" som er en god service overfor regnskabslæseren, således der ikke skal bladres om til anvendt regnskabspraksis for at finde denne oplysning. Dette fritager dog ikke for også at beskrive afskrivningsperioden under anvendt regnskabspraksis, da den anvendte regnskabspraksis skal vises samlet i årsrapporten⁸⁸.

⁸⁸ ÅRL § 17, stk. 1

SDC A/S skriver desuden kortfattet og ikke specifikt hvornår udviklingsomkostninger aktiveres samt at deres udviklingsprojekter løbende gennemgås for behov for nedskrivningstest. Det vurderes ikke at den skrevne tekst er fyldestgørende i forhold til kravet om at give oplysninger om de særlige forudsætninger, der ligger til grund for indregning og måling. Oplysningen vurderes snarere at være en kopi af anvendt regnskabspraksis end en egentlig yderligere brugbar oplysning til regnskabsbrugeren. Oplysningen konstateres at være medtaget i regnskab, men med mangler i forhold til at være en brugbar information. Om teksten overholder lovens intention med notekravet vurderes at være tvivlsomt.

Anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er placeret i et afsnit for sig forrest i regnskabet. Beskrivelse af anvendt regnskabspraksis specifikt for immaterielle anlægsaktiver fremgår af side 44 i årsrapporten. Heraf følger en udførlig beskrivelse af hvilke typer af omkostninger, der indgår i udviklingsprojekter, samt der kun indregnes udviklingsprojekter, der overholder de seks kriterier. Desuden fremgår der, at udviklingsomkostninger, der ikke overholder indregningskriterierne indregnes i resultatopgørelsen.

Herudover nævnes i afsnit fire hvordan udviklingsprojekter indregnes og måles, samt oplysning om indregning af "reserve for udviklingsomkostninger". I de følgende afsnit redegøres der for tidspunkt for påbegyndelse af afskrivning, samt afskrivningsperioder.

Under anvendt regnskabspraksis har virksomheden et afsnit kaldet "regnskabsmæssige skøn", vist i figuren nedenfor, hvor der skrives helt generelt om de områder, der er forbundet med usikkerhed og uforudsigelighed grundet regnskabsmæssige skøn, heri er nævnt indregning af udviklingsprojekter. Selvom dette af regnskabskyndige fagpersoner anses for at være en selvfølge må oplysningen anses for at være relevant for personer, der ikke har denne ekspertise. Det er således slået helt fast overfor regnskabslæser, at der skal udvises agtpågivenhed i forhold til målingen og dermed værdien af de indregnede udviklingsprojekter.

Figur 16 - Anvendt regnskabspraksis - regnskabsmæssige skøn, SDC A/S

REGNSKABSMÆSSIGE SKØN

Årsrapporten udarbejdes ud fra forudsætninger, der på visse områder indebærer regnskabsmæssige skøn. De anvendte skøn foretages af ledelsen i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af oplysninger og forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige og retvisende, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Regnskabsposter, der indeholder væsentlige skøn for regnskabet, er følgende:

- Indregning af udtrædelsesgodtgørelser.
- Indregning af udviklingsprojekter, hvor værdien er afhængig af den fremtidige indtjening på området.
- Indregning af grunde og bygninger til dagsværdi på basis af en afkastbaseret model.
- Indregning af hensættelser til færdiggørelse af projekter.

Kilde: Årsrapport 2017, SDC A/S, side 42

SDC A/S oplyser ikke specifikt om der indgår finansieringsomkostninger i kostprisen, hvilket er et krav. Et andet kritikpunkt til anvendt regnskabspraksis er der ikke er beskrevet, hvilken restværdi der anvendes. Dette forhold må anses for at være væsentligt for regnskabslæser, da det er en forudsætning for størrelsen på de årlige afskrivninger. I praksis må restværdien på udviklingsprojekter ofte antages at være DKK 0, men det friholder ikke regnskabsudarbejderen for at oplyse herom.

Ledelsesberetningen

Virksomheden har medtaget en omtale af udviklingsomkostninger som er et krav og beskrivelse af udviklingsomkostninger fremgår af årsrapportens side 35. Det fremgår heraf, hvor meget virksomheden har anvendt på udviklingsomkostninger i alt for regnskabsåret, samt fordelingen på de forskellige projekter. Der gives desuden en kort beskrivelse af de enkelte projekter og hvilke områder eller markeder de dækker. Sammen med beskrivelsen er der indsat en tabel som en lille anlægsnote for de tre seneste regnskabsår. Ledelsesberetningen fremstår særdeles informativ og lovkravet vurderes at være overholdt og til nytte for regnskabslæseren.

5.3 Origio A/S

5.3.1 Information om virksomheden

Virksomheden blev etableret i 1987 under navnet Medicult og ser sig selv som en innovativ virksomhed. I 2008 skiftede virksomheden navn til Origio og har siden 2012 været en del af koncernen CooperSurgical Companies. Virksomheden producerer innovative produkter inden for "Assisted Reproductive Technology" også kaldet ART⁸⁹. ART er en samlet betegnelse for metoder til behandling af barnløshed⁹⁰.

Nedenstående tabel præsenterer udvalgte resultat- og balanceposter, samt beregnede nøgletal for Origio A/S på baggrund af årsrapporter fra 2012/13 – 2016/17:

Tabel 7 - Udvalgte regnskabsposter og nøgletal for Origio A/S

Beløb i t. DKK	2016/17	2015/16	2014/15	2013/14	2012/13
Nettoomsætning	847.330	353.281	-	-	-
Årets resultat	34.342	44.402	-19.046	7.625	201.461
Balancesum	796.245	589.011	451.747	515.911	590.580
Egenkapital	465.777	431.434	393.823	412.869	405.244
Udviklingsprojekter i alt	6.661	5.510	6.661	7.811	8.962
Udviklingsprojekter i pct. af balance	0,84%	0,94%	1,47%	1,51%	1,52%

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af årsrapport 2012/13 til 2016/17 fra Origio A/S

Virksomheden har skiftet regnskabsklasse mellem 2014/15 og 2015/16, således nettoomsætningen ikke vises for alle sammenligningsårene. Omsætningen er steget væsentligt fra 2015/16 til 2016/17 uden årets resultat er fulgt med. Balancesummen er ligeledes steget væsentligt for samme periode. Omvendt er udviklingsprojekter faldet over årene, således de udgør en mindre og mindre andel af den samlede balance. I hele perioden udgør udviklingsprojekter en uvæsentlig andel af den samlede balance.

5.3.2 Analyse af årsrapportens indhold

Indregning og klassifikation

⁸⁹ Årsrapport (2016/17), Origio A/S, side 8

⁹⁰ Arne Grøn, Joakim Garff og Niels Jørgen Cappelørn: Søren Kierkegaard (2019), *Den Store Danske*, Gyldendal

Det fremgår af virksomhedens balance nedenfor, at udviklingsomkostninger vises samlet set og benævnelsen er ændret til blot "Udviklingsomkostninger". Det er tilladt for virksomheder, at ændre benævnelserne, såfremt de tilpasses til virksomhedens karakter. Det formodes, at der er tale om en tilpasning og klassifikation således er efter reglerne. Desuden vurderes udviklingsomkostninger i alt at være uvæsentlig i forhold til den samlede balance.

Figur 17 – Immaterielle anlægsaktiver, Origio A/S

Statement of financial position as at October 31			
	<u>Note</u>	<u>2016/17</u> <u>DKK '000</u>	<u>2015/16</u> <u>DKK '000</u>
Licenses, patents, rights and non-compete agreements		100,790	109,118
Goodwill		292	994
Development projects		6,661	5,510
Intangible assets	8	107,743	115,622

Kilde: Årsrapport 2016/17, Origio A/S, side 13

Der vises ikke nogen "Reserve for udviklingsomkostninger" under egenkapitalen i balancen eller i egenkapitalopgørelsen. Dette er et krav for alle udviklingsprojekter fra og med 01.01.16. Selvom virksomheden ikke har bundet noget bør den stadig vise dette i regnskabet og det vurderes, at årsregnskabsloven ikke er overholdt. Det kan være forholdet er uvæsentligt for regnskabet, men dette er svært at vurdere uden yderligere informationer. Det kan blot konstateres oplysningen mangler.

Noteoplysninger

Anlægsnoten for immaterielle anlægsaktiver vises i figur 18 nedenfor og denne specificerer de forskellige kategorier af immaterielle anlægsaktiver. Udviklingen fra kostpris primo kan følges til kostpris ultimo og det samme for af- og nedskrivninger. Det vurderes på baggrund heraf, at notekravet er opfyldt uden mangler.

Figur 18 - Anlægsnote for immaterielle anlægsaktiver, Origio A/S

	Licences, patents & rights, and non-compete agreements	Develop- ment projects	Goodwill
8. Intangible assets			
Cost as at November 1	138,319	11,508	3,509
Addition	1,779	0	0
Cost as at October 31	140,098	11,508	3,509
Amortization as at November 1	29,202	4,847	2,515
Amortization in the year	10,106	0	702
Depreciation as at October 31	39,308	4,847	3,217
Carrying amount as at October 31	100,790	6,661	292

Kilde: Årsrapport 2016/17, Origio A/S, side 24

Der er ikke givet yderligere oplysninger i samme note eller andre noter. Der er således ikke redegjort for de særlige forudsætninger for indregning af udviklingsprojekter. Dette er ligeledes en klar overtrædelse af årsregnskabsloven.

Anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er placeret som et særskilt hovedafsnit i årsrapporten og løber fra side 16 – 22. Underafsnittet "Af- og nedskrivninger" på side 17 og 18 i årsrapporten beskriver afskrivningsmetoder og brugstider for immaterielle anlægsaktiver, herunder udviklingsprojekter. Heraf ses, at udviklingsprojekter afskrives over 10 år. Der er ligeledes anført, at immaterielle anlægsaktiver nedskrives til genindvindingsværdien. Der fremgår ikke nogen praksis for restværdier.

Der er ligeledes et underafsnit benævnt "Immaterielle anlægsaktiver". Heraf ses, hvilke omkostninger, der indgår i kostprisen. Herefter følger kriterier for indregning om måling. Også i dette underafsnit er angivet afskrivningsmetode og brugstid. Der er dog ikke angivet nogen brugstid, idet der bare er indsat nummertegnet "havelåge" ifølge figur 19 nedenfor.

Figur 19 - Anvendt regnskabspraksis, Origio A/S

Upon completion of development work, development costs are amortised on a straight-line basis over the estimated useful lives. The amortisation period is usually # years.

Kilde: Årsrapport 2016/17, Origio A/S, side 20

Der mangler ligeledes en beskrivelse af hvorvidt der indgår finansieringsomkostninger i de indregnede udviklingsprojekter. Generelt har årsrapporten indtil videre vist sig mangelfuld i forhold til behandling af udviklingsprojekter og der kan spekuleres i om det er væsentligheden, der spiller ind.

Ledelsesberetningen

Der er i ledelsesberetningen indsat et afsnit, der beskriver virksomheden har fokus på udvikling af deres produkter, således de kan forbedre effekten af deres behandlinger. Samtidig forventes der stigende krav og reguleringer og virksomheden vil fortsat udvikle sine produkter for at imødekomme fremtidige krav. Den fulde tekst er gengivet i figuren nedenfor.

Figur 20 - Ledelsesberetning, Origio A/S

Development projects - regulatory development

A substantial focus on innovation is an integral part of ORIGIO's strategy. ORIGIO has a portfolio of development projects with the overall aim of improving the key treatment outcome parameter: the-baby-take-home-rate (i.e. the ratio of ART treatments that lead to the optimal outcome; one healthy baby).

Regulations on ART products continue to intensify and ORIGIO expects these requirements to further increase in the future. ORIGIO has established knowledge and competencies in the regulatory area and is prepared to meet the increased regulatory demand.

Kilde: Årsrapport 2016/17, Origio A/S, side 10

Beskrivelsen vurderes at være specifik og særdeles relevant for regnskabsbruger og på baggrund heraf vurderes kravet i årsregnskabsloven overholdt.

5.4 Vitrolife A/S

5.4.1 Information om virksomheden

Selskabet grundlagdes oprindeligt som Unisense FertiliTech A/S, men blev i 2014 opkøbt af Scandinavian IVF Science AB og ændrede navn til Vitrolife A/S. Selskabets primære formål er udvikling, demonstration og kommercialisering af udstyr til brug for optimering af fertilitetsbehandling.⁹¹

Nedenstående tabel præsenterer udvalgte resultat- og balanceposter, samt beregnede nøgletal for Vitrolife A/S på baggrund af årsrapporter fra 2013 – 2017:

Tabel 8 - Udvalgte regnskabsposter og nøgletal for Vitrolife A/S

Beløb i t. DKK	2017	2016	2015	2014	2013
Årets resultat	62.517	11.582	42.716	-57.972	-34.101
Balancesum	187.709	122.781	133.720	113.695	139.853
Egenkapital	160.557	98.040	86.458	43.773	49.763
Udviklingsprojekter i alt	22.968	30.055	31.257	27.888	40.059
Udviklingsprojekter i pct. af balance	12,24%	24,48%	23,37%	24,53%	28,64%

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af årsrapport 2013 – 2017 fra Vitrolife A/S

Virksomheder aflægger årsrapport efter regnskabsklasse C-mellem og har valgt at skjule sin nettoomsætning, hvorfor denne ikke er medtaget. Det fremgår at årets resultat er svingende over årene. Udviklingsprojekters andel af den samlede balance har indtil 2017 lagt meget stabilt omkring en fjerdedel. Andelen er dog faldet med 50% mellem 2016 og 2017 grundet store stigninger i regnskabsposterne ”tilgodehavender hos tilknyttede selskaber” og likvide beholdninger. Samtidig er de samlede udviklingsprojekter faldet fra t. DKK 30.055 i 2016 til t. DKK 22.968 i 2017. Virksomheden vurderes på trods af nedgang i andelen fortsat at have stort fokus på udviklingsaktiviteter.

⁹¹ Hjemmeside for Vitrolife A/S

5.4.2 Analyse af årsrapportens indhold

Indregning og klassifikation

Det fremgår af virksomhedens balance, at der både er "Færdiggjorte udviklingsprojekter" og "Udviklingsprojekter under udførelse" under de immaterielle anlægsaktiver ifølge figur 21 nedenfor.

Figur 21 - Immaterielle anlægsaktiver, Vitrolife A/S

Balance 31. december			
Aktiver			
<u>Note</u>		<u>2017</u>	<u>2016</u>
Anlægsaktiver			
6	Færdiggjorte udviklingsprojekter, herunder patenter og lignende rettigheder, der stammer fra udviklingsprojekter	22.303.821	28.311.981
7	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser, varemærker samt lignende rettigheder	9.586.553	14.701.906
8	Udviklingsprojekter under udførelse og forudbetalinger for immaterielle anlægsaktiver	664.353	1.743.025
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	<u>32.554.727</u>	<u>44.756.912</u>

Kilde: Årsrapport (2017), Vitrolife A/S

Virksomheden har frivilligt valgt at indregne udviklingsprojekter og derved også påtaget sig alle de medfølgende forpligtelser i form af oplysningskrav.

Årsrapporten indeholder desuden den lovpligtige egenkapitalopgørelse på side 18 og heraf fremgår, at "Reserve for udviklingsomkostninger" er specificeret. Specifikationsgraden er ikke stor og der vises blot "overført fra overført resultat". Det kan således ikke se, hvordan reserven er gjort op. Ved gennemgang af anvendt regnskabspraksis viser afsnittet "Egenkapital", at reserven udgøres af de indregnede udviklingsomkostninger og reduceres med afskrivninger. Der fremgår ikke heraf om der er fradraget udskudt skat af reserven.

Klassifikation og præsentation i årsrapporten vurderes isoleret set at være i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Noteoplysninger

Der er ifølge figur 16 separate notehenvisninger til de forskellige underkategorier. Der er således en anlægsnote for hver kategori. Note 6, der er anlægsnoten til "Færdiggjorte udviklingsprojekter, herunder patenter og lignende rettigheder, der stammer fra udviklingsprojekter" er vist nedenfor:

Figur 22 - Anlægsnote, Vitrolife A/S

	31/12 2017	31/12 2016
6. Færdiggjorte udviklingsprojekter, herunder patenter og lignende rettigheder, der stammer fra udviklingsprojekter		
Kostpris 1. januar 2017	88.709.780	63.301.837
Overførsler	1.743.024	25.407.943
Kostpris 31. december 2017	90.452.804	88.709.780
Af- og nedskrivninger 1. januar 2017	-60.397.799	-56.474.437
Årets afskrivninger	-7.751.184	-3.923.362
Af- og nedskrivninger 31. december 2017	-68.148.983	-60.397.799
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2017	22.303.821	28.311.981

Kilde: Årsrapport 2017, Vitrolife A/S, side 20

Der er en tilsvarende note for "Udviklingsprojekter under udførelse og forudbetalinger for immaterielle anlægsaktiver" på side 21. Begge anlægsnoter viser udviklingen i henholdsvis kostpris og af- og nedskrivninger fra primo til ultimo. Anlægsnoterne vurderes på baggrund heraf at leve op til årsregnskabslovens krav.

Der er udover kravet om anlægsnote, krav om oplysning af særlige forudsætninger for indregning og måling af udviklingsprojekter. Der er ingen omtale, hverken i forlængelse af anlægsnoten eller i særskilt note, hvorfor dette krav vurderes ikke at være overholdt.

Anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er placeret samlet i årsrapporten fra side 9 til 14. Afsnittet "Udviklingsprojekter, patenter og licenser" er placeret på side 11. Afsnittet beskriver, hvad der indgår i kostprisen for udviklingsprojekter, hvornår de indregnes og hvordan de måles. I denne beskrivelse gives en længere forklaring om der først sker indregning ved overholdelse af de specifikke krav herfor.

Der omtales desuden brugstid og afskrivningsmetode, men der fremgår ikke hvilken restværdi, der er anvendt. Samtidig er der ingen direkte omtale af om der indgår finansieringsomkostninger, hvilket er et krav ifølge lovteksten. Det kan i denne sammenhæng vurderes om det kan undlades under hensyntagen til væsentlighed. Der nedskrives desuden til genindvindingsværdien, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

På baggrund af de mangler der er i forbindelse med notekrav vurderes oplysninger ikke at være tilstrækkelige.

Ledelsesberetningen

Afsnit fra ledelsesberetningen er vist i figuren nedenfor og viser en meget kortfattet beskrivelse af forsknings- og udviklingsprojekter. Årsregnskabsloven oplyser ingen krav til indhold ud over der skal være en beskrivelse. Hvis der tages udgangspunkt i eksempler fra regnskabsvejledningen, samt regnskabshåndbogen fra EY, ses denne beskrivelse at være meget basal og tynd. Selve projektet beskrives ikke, men der gives omtale om fremtidsudsigterne, hvilket vurderes at være vigtig information for regnskabslæser.

Figur 23 - Ledelsesberetning, Vitrolife A/S

Forsknings- og udviklingsaktiviteter

Selskabet har i 2017 fortsat arbejdet med strategiske udviklingsaktiviteter, som på sigt vil være med til at fastholde Vitrolifes position på Time-lapsemarkedet. Vitrolife vil fortsætte med udviklingsaktiviteter i 2018.

Kilde: Årsrapport 2017, Vitrolife A/S, side 8

5.5 Logimatic Solutions A/S

5.5.1 Information om virksomheden

Logimatic er en dansk ingeniør- og softwarevirksomhed, der blev stiftet i 1987 som en spin-off virksomhed fra Aalborg Værft. Virksomheden har en solid global erfaring inden for udvikling, salg, implementering og support af egne software- og automationsløsninger. Herudover leverer virksomheden rådgivning og konsulentassistance, både som selvstændig ydelse og i forbindelse med IT løsninger.⁹²

Nedenstående tabel præsenterer udvalgte resultat- og balanceposter, samt beregnede nøgletal for Logimatic Solutions A/S på baggrund af årsrapporter fra 2013/14 – 2017/18:

Tabel 9 - Udvalgte regnskabsposter og nøgletal for Logimatic Solutions A/S

Beløb i t. DKK	2017/18	2016/17	2015/16	2014/15	2013/14
Årets resultat	2.503	596	900	1.582	1.644
Balancesum	18.631	13.316	15.197	15.773	15.128
Egenkapital	3.025	3.022	3.027	4.326	4.244
Udviklingsprojekter i alt	3.519	3.469	2.804	2.670	2.882
Udviklingsprojekter i pct. af balance	18,89%	26,05%	18,45%	16,93%	19,05%

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af årsrapport 2013/14 til 2017/18 fra Logimatic Solutions A/S

Virksomheden aflægger årsrapport efter regnskabsklasse C-mellem og har valgt ikke at vise omsætningen, hvorfor denne ikke fremgår heraf. Årets resultat har svinget en del i perioden. Balancesummen har været nogenlunde stabil de første tre år for så at falde en smule og stige væsentligt mellem 2016/17 og 2017/18. Udviklingsprojekter har nogenlunde fulgt udsving i balancesum, undtaget år fire hvor andelen af udviklingsprojekter i forhold til den samlede balancesum var meget høj. Dette skyldes, at værdien af andre værdipapirer og kapitalandele faldt drastisk mellem 2015/16 og 2016/17. Virksomheden har stort set kun udviklingsprojekter som anlægsaktiver og derfor udgør de en relativ stor andel af den samlede balance. Virksomhedens investeringer må således siges at være rettet mod forskning og udvikling.

⁹² Hjemmeside for Logimatic Solutions A/S

5.5.2 Analyse af årsrapportens indhold

Indregning og klassifikation

Logimatic Solutions A/S har valgt at indregne udviklingsprojekter i balancen og dermed også tilvalgt samtlige notekrav relateret hertil. I balancen ses både "Færdiggjorte udviklingsprojekter", samt "Udviklingsprojekter under udførelse" og begge regnskabsposter er placeret som en underpost til de immaterielle anlægsaktiver som vist i figur 24 nedenfor.

Figur 24 - Immaterielle anlægsaktiver, Logimatic Solutions A/S

AKTIVER ASSETS			
Note		30.06.18 DKK	30.06.17 DKK
	Færdiggjorte udviklingsprojekter Completed development projects	3.508.521	2.294.777
	Erhvervede rettigheder Acquired rights	33.369	74.633
	Udviklingsprojekter under udførelse Development projects in progress	10.678	1.174.025
7	Immaterielle anlægsaktiver i alt Total intangible assets	3.552.568	3.543.435

Kilde: Årsrapport 2017/18, Logimatic Solutions A/S, side 16

Det ses desuden, at denne årsrapport er på både engelsk og dansk, hvilket naturligvis ikke er et lovkrav, men det vurderes at være en brugbar og hensigtsmæssig detalje, idet årsrapporten principielt aflægges i Danmark og indsendes til den danske Erhvervsstyrelse og der må derfor formodes at være flere danske interessenter. Samtidig kan der være udenlandske ejere og ledere eller øvrige interessenter, der har interesse i årsrapporten aflægges på engelsk. Således går der ikke information tabt via oversættelser.

På side 18 i årsrapporten er der ligeledes en egenkapitalopgørelse for både året, samt sammenligningsåret. Heraf fremgår "Reserve for udviklingsomkostninger", der specificerer reserven fra 30.06.15 og frem til 30.06.18. Reserven er ikke specificeret særlig detaljeret, hvilket heller ikke er et lovkrav. Virksomheden har valgt at beskrive, hvad reserven indeholder, i sin anvendte regnskabspraksis for egenkapitalen⁹³. Heraf fremgår at reserven måles med fradrag af udskudt skat, samt reduceres med af- og nedskrivninger.

⁹³ Årsrapport (2017/18), side 37

Klassifikation i regnskabet, samt præsentation af "Reserve for udviklingsomkostninger" vurderes at leve op til lovens minimumskrav.

Noteoplysninger

Der er i balancen en henvisning til note 7, der er den lovpligtige anlægsnote. Anlægsnoten er vist i figuren nedenfor.

Figur 25 - Anlægsnote for immaterielle anlægsaktiver, Logimatic Solutions A/S

7. Immaterielle anlægsaktiver Intangible assets				
Beløb i DKK Figures in DKK	Færdiggjorte udviklings- projekter Completed development projects	Erhvervede rettigheder Acquired rights	Goodwill Goodwill	Udviklingspro- jekter under udførelse Development projects in progress
Kostpris pr. 01.07.17 Cost as at 01.07.17	8.385.475	131.368	2.379.000	1.174.025
Tilgang i året Additions during the year	1.440.767	0	0	9.457
Overførsler i årets løb til/fra andre poster Transfers during the year to/from other items	1.172.804	0	0	-1.172.804
Kostpris pr. 30.06.18 Cost as at 30.06.18	10.999.046	131.368	2.379.000	10.678
Af- og nedskrivninger pr. 01.07.17 Amortisation and impairment losses as at 01.07.17	-6.090.698	-56.735	-2.379.000	0
Afskrivninger i året Amortisation during the year	-1.399.827	-41.264	0	0
Af- og nedskrivninger pr. 30.06.18 Amortisation and impairment losses as at 30.06.18	-7.490.525	-97.999	-2.379.000	0
Regnskabsmæssig værdi pr. 30.06.18 Carrying amount as at 30.06.18	3.508.521	33.369	0	10.678
Færdiggjorte udviklingsprojekter vedrører Sertica og Renomatic. Begge systemer er i salg og aktivering i året er videreudvikling af primært Sertica. Aktivering sker efter en individuel vurdering af anvendte interne udviklingstimer med tillæg af indirekte produktionsomkostninger. Completed development projects concern Sertica and Renomatic. Both systems are in sales and activation this year is further development of primarily Sertica. Activation is based on an individual assessment of used internal development hours plus indirect production costs.				

Kilde: Årsrapport 2017/18, Logimatic Solutions A/S, side 21

Anlægsnoten specificerer de forskellige kategorier af immaterielle anlægsaktiver, herunder "Udviklingsprojekter under udførelse", samt "Færdiggjorte udviklingsprojekter". Udviklingen

fra kostpris primo til ultimo kan følges i noten og det samme for af- og nedskrivninger. Det vurderes på baggrund heraf, at kravet om anlægsnote er opfyldt uden mangler.

Under anlægsnoten er der en beskrivelse af færdiggjorte udviklingsprojekter, hvor udviklingsprojekter er nævnt med navn og at de primært vedrører videreudvikling af eksisterende projekter. Noten nævner kort at begge systemer er i salg, men sammenlignet med eksempler fra regnskabshåndbøger og regnskabsvejledningen er også denne beskrivelse i den tynde ende. Der savnes en mere specifik beskrivelse af hvad udviklingsprojekterne vedrører og eventuelle markedsforhold. På baggrund heraf vurderes notekravet om oplysning af særlige forudsætninger kun delvist overholdt.

Anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er placeret i noterne i regnskabet som note 18 og går fra side 27 – 39. Den anvendte regnskabspraksis er således placeret samlet som loven foreskriver. Der er flere afsnit af relevans for udviklingsprojekter. Det første afsnit er beskrivelsen af "Af- og nedskrivninger" på side 30, der viser brugstider og restværdier fordelt på relevante underkategorier. Figuren nedenfor viser at udviklingsprojekter afskrives over fem år og med en restværdiprocent på 0.

Figur 26 - Udsnit af anvendt regnskabspraksis

	Brugs- tid, år	Rest- værdi, procent
Færdiggjorte udviklingsprojekter	5	0
Erhvervede rettigheder	3 - 5	0
Goodwill	5	0
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	3 - 5	0

Kilde: Årsrapport(2017/18, Logimatic Solutions A/S, side 30)

At placere et særskilt afsnit omkring af- og nedskrivninger, hvor brugstider og restværdiprocent indgår giver en overskuelig præsentation af den anvendte regnskabspraksis herfor.

Her udover er der et afsnit på side 32, der omhandler ”Immaterielle anlægsaktiver”, herunder også udviklingsprojekter. Afsnittet beskriver hvornår udviklingsprojekter indregnes og hvordan de måles, herunder hvad der er indeholdt i kostprisen. Beskrivelsen nævner specifikt, at der ikke indeholdes finansieringsomkostninger i kostprisen. Herudover henvises til afsnit ”Af- og nedskrivninger” for brugstider og restværdier.

I starten af afsnittet beskrives hvornår et udviklingsprojekt indregnes i balancen. Formuleringen i årsrapporten er som følger:

”... Udviklingsprojekter indregnes i balancen, hvor projektet tilsigter at udvikle et bestemt produkt eller en bestemt proces, som selskabet har til hensigt at fremstille henholdsvis benytte i produktionen...”

Kilde: Årsrapport 2017/18, Logimatic Solutions A/S, side 32

Det ses heraf, at der er taget udgangspunkt i formuleringen fra lovteksten⁹⁴. Det må derfor formodes minimumskravene er opfyldt, om end der savnes en mere uddybende beskrivelse heraf som vist i eksempel i regnskabsvejledningen⁹⁵.

I særskilt afsnit ”Nedskrivning af anlægsaktiver” beskrives, at der årligt vurderes for indikationer på nedskrivningsbehov og der udføres nedskrivningstest ved behov. Det fremgår ikke, hvilken værdi der nedskrives til i dette afsnit og heller ikke i øvrige afsnit under anvendt regnskabspraksis. Dette vurderes at være en direkte fejl og derfor vurderes anvendt regnskabspraksis ikke at være fyldestgørende.

⁹⁴ ÅRL § 83

⁹⁵ RV (2016), FSR, Appendiks G, side 25

Ledelsesberetningen

Årsrapporten indeholder en ledelsesberetning som går fra side 10 – 14. Der er et særskilt afsnit omkring udviklingsaktiviteter på side 14 og afsnittet er vist i figuren nedenfor:

Figur 27 – Ledelsesberetning, Logimatic Solutions A/S

Kilde: Årsrapport 2017/18, Logimatic Solutions A/S, side 14

Som det fremgår af figuren er der tale om en meget kortfattet beskrivelse, men under afsnittet ”virksomhedens hovedaktiviteter” er der givet en individuel beskrivelse af de forskellige projekter. Det fremgår heraf, at virksomheden har sit fokus på udvikling og derfor kan det give god mening, at udviklingsprojekter er beskrevet under hovedaktiviteter. Beskrivelserne er konkrete og specifikke og vurderes særdeles informative for regnskabslæser. Ses de to afsnit samlet set vurderes minimumskravene til ledelsesberetningen for overholdt.

5.6 Opsummering af analyse

Gennemgangen af de fem årsrapporter er sammenfattet i tabellen nedenfor, der giver et overblik over de elementer og bestanddele, der dels er medtaget og ikke medtaget, samt om de medtagede elementer er fyldestgørende set med regnskabsbrugers øjne.

Tabel 10 - Oversigt over analyse

Klassifikation og præsentation	1	2	3	4	5
Korrekt vist i regnskab	X	X	X	X	X
Ikke korrekt vist i regnskab					
Reserve for udviklingsomkostninger					
Ikke medtaget			X		
Medtaget	X	X		X	X
Anlægsnote					
Ikke medtaget					
Medtaget med mangler					
Medtaget uden mangler	X	X	X	X	X
Note om særlige forudsætninger					
Ikke medtaget				X	
Medtaget med mangler	X	X	X		X
Medtaget uden mangler					
Anvendt regnskabspraksis					
Ikke medtaget					
Medtaget med mangler	X	X	X	X	X
Medtaget uden mangler					
Afsnit i ledelsesberetningen					
Ikke medtaget					
Medtaget med mangler	X			X	
Medtaget uden mangler		X	X		X

Samtlige årsrapporter havde umiddelbart klassificeret og vist de indregnede udviklingsprojekter korrekt. Der var ikke forventet problemer herved, da det er åbenlyst, at udviklingsprojekter skal vises som et immaterielt anlægsaktiv. Underkategorier var også som forventet, idet de fleste havde taget udgangspunkt i årsregnskabslovens skemakrav med mindre tilpasninger.

De fleste havde ligeledes styr på reserven for udviklingsomkostninger undtaget en enkelt virksomhed, der ikke havde valgt at medtage denne. Denne overtrædelse vurderes at være en alvorlig fejl, idet det giver mulighed for at udlodde ekstra udbytte.

Ellers var der heller ikke de store problemer herved. Set fra regnskabsbrugerens sted kunne der ønskes en højere specificationsgrad, således fradrag af udskudt skat og nedskrivninger skulle specificeres i egenkapitalopgørelsen.

Samtlige virksomheder havde desuden medtaget den lovpligtige anlægsnote og her havde ingen problemer med at vise samtlige påkrævede oplysninger. Der vurderes heller ikke her de store problemer, idet anlægsnoten er en standardiseret note, der er vist meget pædagogisk direkte i lovteksten. De fleste virksomheder har desuden erfaring med denne note fra de materielle anlægsaktiver.

Et af de sværeste krav at overholde for virksomhederne har helt klart været kravet om oplysning af de særlige forudsætninger. En enkelt virksomhed har slet ikke givet denne oplysning. Årsagen til det er svært at håndtere i praksis er at formuleringen i lovgivningen er meget svag og der er ikke meget hjælp at hente for virksomhederne. Det skal ligeledes understreges, at der ikke med sikkerhed kan vurderes at de fire øvrige virksomheder ikke overholder lovkravet, men blot at deres oplysninger er mangelfulde i forhold til at give relevant information, der er til nytte for regnskabsbrugeren. Det konkluderes at notekravet er vanskeligt at håndtere i praksis.

Det afsnit der forventeligt var sværest at håndtere er virksomhedens anvendte regnskabspraksis, da det er omfattende at give fyldestgørende informationer og der er mange oplysningskrav, særligt omkring udviklingsprojekter. Langt de fleste virksomheder havde alle de basale oplysninger med omkring anvendt regnskabspraksis og problemerne begrænser sig til detaljer som manglende oplysning af restværdiprocenter og om der er indeholdt finansieringsomkostninger i kostprisen. Det kan undre, at der kun er en enkelt virksomhed, der skriver omkring indeholdelse af finansieringsomkostninger når det er nævnt eksplicit i lovgivningen. I praksis vil denne information, dog ofte være uvæsentlig, men alligevel et krav ifølge loven.

Ledelsesberetningen er ligeledes en svær størrelse, da kravene hertil er med ligeså svage formuleringer som ovenstående noteoplysningskrav. Ifølge lovteksten skal der blot gives en beskrivelse af udviklingsaktiviteter, herunder også ikke aktiverede udviklingsomkostninger.

Når kravet er indsat må der vurderes at være en efterspørgsel efter nyttig og relevant information for regnskabsbrugeren. Flere af de analyserede virksomheders årsrapporter havde valgt meget basale og ligegyldige beskrivelser, der stort set ingen nytteværdi har for regnskabslæser. Der var dog også gode eksempler på længere konkrete beskrivelser og en enkelt virksomhed havde lavet en særskilt beskrivelse for hvert projekt.

Den overordnede konklusion på gennemgangen er at lovgivningen i sig selv er fyldt med oplysningskrav, der er svagt formuleret og deraf svært håndterbare i praksis. Der kan søges information i enten regnskabsvejledningen eller regnskabshåndbøgerne, men fælles herfor er, at deres eksempler og fortolkninger ikke er bindende for virksomhederne.

6 KONKLUSION

Omdrejningspunktet for denne afhandling har været den regnskabsmæssige behandling af forsknings- og udviklingsomkostninger, samt analyse af hvilke udfordringer der er i forbindelse hermed.

Først og fremmest er den regnskabsmæssige behandling underlagt årsregnskabslovens krav med supplerende fortolkningsbidrag fra de internationale regnskabsstandarder, herunder særlig IAS 38. Udgangspunktet for årsregnskabsloven er årsrapporten skal give et retvisende billede af virksomhedens finansielle stilling, indtjening og pengestrømme. Derfor er en vigtig forudsætning herfor en grundlæggende forståelse af begrebsrammen. Ved gennemgang af begrebsrammen fandtes, at en række forhold er baseret på subjektive vurderinger og ledelsens regnskabsmæssige skøn. Begrebsrammen er ligeledes en forudsætning for at forstå den efterfølgende behandling af delelementerne i årsrapporten.

For at kunne forstå den regnskabsmæssige behandling af forsknings- og udviklingsomkostninger er det ligeledes nødvendigt at kunne forstå de regnskabsmæssige definitioner, herunder definitionen af et aktiv, et immaterielt anlægsaktiv, samt definitionen på henholdsvis forsknings- og udviklingsomkostninger.

Forskellen på forskning og udvikling ligger i definitionerne og forskning er karakteriseret ved at være indhentelse af ny viden uden slutproduktet heraf kendes. Med andre ord vides det ikke hvad forskning fører til i sidste ende og deraf vides det ikke, hvilke økonomiske fordele det medfører. Udvikling er derimod kendetegnet ved at allerede kendt viden anvendes til udvikling af et produkt eller en forbedring af et produkt eller en proces. Udviklingsprojekter begynder således i en forskningsfase og bliver først til et egentligt udviklingsprojekt når projektet bevæger sig over i udviklingsfasen, hvor der er en plan for slutproduktet. Denne afgrænsning vurderes særlig vanskelig i praksis og stiller desuden en lang række af krav til virksomheders registreringssystemer og interne procedurer.

Når en virksomhed har styr på at skelne de to faser fra hinanden viser den regnskabsmæssige behandling sig af henholdsvis forskning og udvikling sig vidt forskellig. Forskningsomkostninger kan aldrig aktiveres og skal altid omkostningsføres i resultatopgørelsen, grundet de slet og ret ikke lever op til definitionen på et aktiv.

Udviklingsomkostninger skal derimod indregnes i balancen, hvis virksomheder aflægger årsrapport efter regnskabsklasse C-stor eller D. For mindre regnskabsklasser er det frivilligt om de vil indregne udviklingsomkostninger i resultatopgørelsen eller balancen. Frivilligheden begrænses af "generalklausulen" og manglende indregning må ikke medføre regnskabet ikke giver et retvisende billede.

Før der kan ske indregning af udviklingsomkostninger, der lever op til definitionen af et immaterielt anlægsaktiv, skal de leve op til yderligere seks specifikke indregningskriterier fra IAS 38. Ledelsen skal kunne dokumentere at kravene er overholdt eller ikke overholdt og kan således ikke lade være med at lave denne dokumentation. Opfyldelsen af de seks kriterier baserer sig i høj grad på ledelsens regnskabsmæssige skøn og derved er der en naturlig usikkerhed herom. Såfremt virksomheden ikke lever op til kriterierne eller ikke kan dokumentere det skal udviklingsomkostningerne omkostningsføres på lige fod med forskningsomkostninger.

Såfremt virksomheden overholder indregningskriterierne sker første indregning til kostpris og efterfølgende måling sker enten til efter kostprismetoden eller dagsværdimetoden. Ved måling efter principperne i kostprismodellen sker der fradrag i kostprisen med af- og nedskrivninger. Afskrivninger fastsættes på baggrund af forventet brugstid og eventuel restværdi. I praksis kan det være vanskeligt at fastsætte en brugstid og i dette tilfælde kan brugstid fastsættes til 10 år ellers er det den faktisk forventede brugstid. Restværdien vil i praksis ofte være DKK 0 for udviklingsprojekter. Der skal årligt vurderes om der er indikationer på nedskrivningsbehov, både interne og eksterne indikationer. Kun hvis der er indikationer på væsentligt fald i den bogførte værdi er der krav om nedskrivningstest.

Ved nedskrivning skal der nedskrives til en lavere genindvindingsværdi som i praksis ofte vil være kapitalværdien, da det er vanskeligt at finde nettosalgsværdien på et udviklingsprojekt. Ved beregning af en kapitalværdi er der betydelige regnskabsmæssige skøn ved både fastsættelse af de skønnede nettoindbetalinger og ikke mindst kalkulationsrenten. Kapitalværdien skal således fastsættes på to beregnede størrelser og derfor er der en naturlig risiko og usikkerhed herved.

Som alternativ til kostprismetoden kan dagsværdimetoden anvendes, hvor der opskrives til dagsværdi. Denne metode må kun anvendes, hvis der er et aktivt marked i årsregnskabslovens forstand, hvilket i praksis er sjældent for udviklingsprojekter.

Ved indregning af udviklingsprojekter, enten som følge af krav eller frivillighed, er der krav om binding af en "reserve for udviklingsomkostninger" på egenkapitalen, der begrænser muligheden for udbytte, således virksomheder, der indregner udviklingsomkostninger sidestilles med virksomheder der omkostningsfører udviklingsomkostninger.

Herudover er der også krav om anlægsnote for immaterielle anlægsaktiver ved indregning af udviklingsprojekter for alle regnskabsklasser. Noten skal vise udviklingen fra primo til ultimo i henholdsvis kostpris, af- og nedskrivninger, samt eventuelle opskrivninger. Der er desuden et særligt notekrav ved indregning af udviklingsprojekter. Der skal gives oplysning om særlige forudsætninger for indregning og måling af udviklingsprojekter.

Ved både forsknings- og udviklingsomkostninger er der krav om beskrivelse af forsknings- og udviklingsaktiviteter uanset hvordan de indregnes. Der er ligeledes krav om oplysning af anvendt regnskabspraksis, herunder oplysning om indregningsmetoder, målegrundlag, afskrivningsmetoder, skøn over restværdi og brugstid.

De identificerede særlige problemstillinger er som beskrevet længere oppe sondringen mellem forskning og udvikling og de specifikke indregningskriterier. Herudover er der på baggrund af de to problemstillinger en afledt problemstilling, problemer med korrekt periodisering af

indtægter og omkostninger. Udviklingsomkostninger risikerer at blive indregnet i resultatopgørelsen som følge af manglende opfyldelse af en eller flere af de seks specifikke indregningskriterier og omvendt kan lemfældig aktivering føre til udskydelse af omkostninger. Der kan således være problemer med overholdelse af "matching-princippet", da omkostninger ikke indregnes i den periode de vedrører.

Ved gennemgang og analyse af årsrapporter var konklusionen, at de fleste virksomheder havde styr på selve klassifikation og "reserve for udviklingsomkostninger", samt anlægsnoten. Et af de sværeste krav at overholde for virksomhederne har helt klart været kravet om oplysning af de særlige forudsætninger. En enkelt virksomhed har slet ikke givet denne oplysning. Årsagen til det er svært at håndtere i praksis er at formuleringen i lovgivningen er meget svag og der er ikke meget hjælp at hente for virksomhederne. Det skal ligeledes understreges, at der ikke med sikkerhed kan vurderes at de fire øvrige virksomheder ikke overholder lovkravet, men blot at deres oplysninger er mangelfulde i forhold til at give relevant information, der er til nytte for regnskabsrugerne. Det konkluderes at notekravet er vanskeligt at håndtere i praksis.

Det afsnit der forventeligt var sværest at håndtere er virksomhedens anvendte regnskabspraksis, da det er omfattende at give fyldestgørende informationer og der er mange oplysningskrav, særligt omkring udviklingsprojekter. Langt de fleste virksomheder havde alle de basale oplysninger med omkring anvendt regnskabspraksis og problemerne begrænser sig til detaljer som manglende oplysning af restværdiprocenter og om der er indeholdt finansieringsomkostninger i kostprisen. Det kan undre, at der kun er en enkelt virksomhed, der skriver omkring indeholdelse af finansieringsomkostninger når det er nævnt eksplicit i lovgivningen. I praksis vil denne information, dog ofte være uvæsentlig, men alligevel et krav ifølge loven.

Ledelsesberetningen er ligeledes en svær størrelse, da kravene hertil er med ligeså svage formuleringer som ovenstående noteoplysningskrav. Ifølge lovteksten skal der blot gives en beskrivelse af udviklingsaktiviteter, herunder også ikke aktiverede udviklingsomkostninger. Når kravet er indsat må der vurderes at være en efterspørgsel efter nyttig og relevant information

for regnskabsbrugeren. Flere af de analyserede virksomheders årsrapporter havde valgt meget basale og ligegyldige beskrivelser, der stort set ingen nytteværdi har for regnskabslæser. Der var dog også gode eksempler på længere konkrete beskrivelser og en enkelt virksomhed havde lavet en særskilt beskrivelse for hvert projekt.

Overordnet set vurderes emnet som et svært emne at behandle regnskabsmæssigt, da det først og fremmest er fuld af mange regnskabsmæssige skøn og derfor svært at måle objektivt på. Samtidig er der mange oplysningskrav der ligeledes er svagt formuleret og diffuse og derved svære at udøve i praksis.

FSR har desuden lavet en undersøgelse af 100 årsrapporter, hvor der var fejl i de 71. De har i artiklen oplistet de fejl der hyppigst forekom og herunder er nævnt to ud af flere punkter fra artiklen⁹⁶:

1. Ingen eller mangelfuld beskrivelse af anvendt regnskabspraksis (kan kun udelades, hvis virksomheden er omfattet af mikro-reglerne og skriver det i en note, og gælder ikke for holdingselskaber)
2. Ingen eller mangelfulde noter.

Undersøgelsen lavet af FSR underbygger således de observationer, der er gjort i denne afhandling og der tegner sig et mønster.

Et løsningsforslag til problemet omkring noteoplysninger og ledelsesberetningen kunne være indførsel af et regnskabsorgan med en reel autoritet og magt, der havde til opgave at fortolke lovene. Et sådant regnskabsråd kunne således lave en uddybende beskrivelse til hver lovparagraf og derved beskrive, hvilke punkter der som minimum forventes. Samtidig kunne de komme med eksempler, der tjener til inspiration. Det vil være en forudsætning, at der ikke blot bliver tale om et nyt udvalg, der udgiver en regnskabsvejledning som blot er "best practice", men faktisk bliver lovkrav at følge. Et sådant regnskabsorgan ville ligeledes kunne løse mange andre problemstillinger inden for regnskab udover blot problemstillinger inden for den regnskabsmæssige behandling af udviklingsomkostninger.

⁹⁶ FSR. (2018). *Fortsat mange fejl og mangler i årsrapporter*. FSR

7 LITTERATURLISTE

Love, bekendtgørelser og standarder mv.

- Erhvervsministeriet. (2015). *Lovbekendtgørelse af årsregnskabsloven*. LBK. nr. 1580 af 10/10/2015.
Forkortes i fodnoter: ÅRL
- Erhvervsministeriet. (2016). *Bekendtgørelse om anvendelse af internationale regnskabsstandarder IFRS for virksomheder omfattet af årsregnskabsloven*. BEK. nr. 560 af 01/06/16.
Forkortes i fodnoter: IFRS (2016)
- Den Europæiske Unions Tidende. (2008). *IAS 36 "Værdiforringelse af aktiver"*.
Forkortes i fodnoter: ISA 36
- Den Europæiske Unions Tidende. (2008). *IAS 38 "Immaterielle aktiver"*.
Forkortes i fodnoter: ISA 38
- Den Europæiske Unions Tidende. (2013). *Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2013/34/EU af 26. juni 2013*.
Forkortes i fodnoter: Regnskabsdirektiv (2013)
- FSR – Danske Revisorers Regnskabstekniske Udvalg (REGU). (2016). *"Regnskabsvejledning for klasse B- og C-virksomheder*. FSR.
Forkortes i fodnoter: RV (2016)

Bøger

- Ernst & Young P/S. (2018/19). *Indsigt i årsregnskabsloven: EY's praktiske guide til forståelse af loven*. 5. udgave. Ernst & Young.
Forkortes i fodnoter: EY (2018/19)
- PricewaterhouseCoopers. (2018). *Regnskabshåndbogen 2019: Overblik, inspiration, viden*. PricewaterhouseCoopers.
Forkortes i fodnoter: PWC (2018)
- Elling, Jens O. (2017). *Finansiell rapportering: teori og regulering*. 4. udgave. Gjellerup / Gads forlag A/S.
Forkortes i fodnoter: Finansiell rapportering (2017)
- Fedders, Jan & Henrik Steffensen. (2017). *Årsrapport efter de internationale standarder – fra dansk praksis til IFRS*. 5. udgave. Karnov Group
Forkortes i fodnoter: Årsrapport efter IFRS (2017)

Internetsider og artikler

- Danmarks Statistik. (2018). *FORSK01 - Erhvervslivets udgifter til egen FoU efter branche*. Danmarks Statistik.
Hentet d. 05.02.19
<https://www.statistikbanken.dk/FORSK01>

- Maltke Munkøe. (2018). *Danmark er et service- og videnssamfund*, Dansk Erhverv
Hentet d. 05.02.19
<https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/downloads/analysenotater-2018/analysenotat---danmark-er-et-service--og-videnssamfund.pdf>
- Arne Grøn, Joakim Garff og Niels Jørgen Cappelørn: Søren Kierkegaard. (2019). *Den Store Danske*, Gyldendal.
Hentet d. 29.04.19 fra hjemmesiden
http://denstoredanske.dk/Krop,_psyke_og_sundhed/Sundhedsvidenskab/Graviditet_og_f%C3%B8dsel/ART
- Wessel, Brian Adrian m.fl. (2018). *Fremtidens rapportering*, FSR.
Hentet d. 28.03.19 fra hjemmesiden:
https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Publikationer/Publikationer-liste/Fremtidens-rapportering
- Skat rådgivning. (2018). *Forsknings- og udviklingsomkostninger*. Beierholm.
Hentet d. 10.04.19 fra hjemmesiden:
<https://www.beierholm.dk/nyheder-publikationer-events/nyhed/nyhedselement/vis/detaljer/forsknings-og-udviklingsomkostninger/>
- DAMVAD. (2014). *Brugen af årsrapporter for mindre virksomheder*. DAMVAD.
Hentet d. 11.04.19 fra hjemmesiden:
https://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Love%20og%20bekendtgørelser/Aarsregnskabsloven/Aarsrapporten%20er%20den%20vigtigste%20kilde%20til%20information%20om%20virksomhederne
- Deloitte. (2017). *Deloitte ÅrsNyt 2017*. Deloitte.
Hentet d. 03.05.19 fra hjemmesiden:
<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/dk/Documents/audit/Downloads/2017-12-19%20%C3%85rsnyt%202017.pdf>
- FSR. (2018). *Fortsat mange fejl og mangler i årsrapporter*. FSR.
Hentet d. 04.05.19 fra hjemmesiden:
http://m.fsr.dk/Faglige_informationer/Regnskaber/Love%20og%20bekendtgørelser/Aarsregnskabsloven/Fortsat%20mange%20fejl%20og%20mangler%20i%20aarsrapporter_271118

Årsrapporter

- Universal Robots A/S. (2019). *Annual Report for 1 January – 31 December 2018*. Universal Robots A/S.
Forkortes i fodnoter: Årsrapport 2018, Universal Robots A/S
- SDC A/S. (2018). *Årsrapport 2017*. SDC A/S.
Forkortes i fodnoter: Årsrapport 2017, SDC A/S
- Origio A/S. (2018). *Annual Report 01.11.2016 – 31.10.2017*. Origio A/S.
Forkortes i fodnoter: Årsrapport 2016/17, Origio A/S
- Vitrolife A/S. (2018). *Årsrapport 1. Januar – 31. December 2017*. Vitrolife A/S.
Forkortes i fodnoter: Årsrapport 2017, Vitrolife A/S
- Logimatic Solutions A/S. (2018). *Årsrapport for regnskabsåret 01.07.17 – 30.06.18*. Logimatic Solutions A/S.
Forkortes i fodnoter: Årsrapport 2017/18, Logimatic Solutions A/S

Hjemmesider for analyserede virksomheder

- Universal Robots A/S
Besøgt d. 29.04.19
<https://www.universal-robots.com>
- SDC A/S
Besøgt d. 29.04.19
<https://www.sdc.dk>
- Origio A/S
Besøgt d. 29.04.19
<https://fertility.coopersurgical.com>
- Vitrolife A/S
Besøgt d. 29.04.19
<https://www.vitrolife.com>
- Logimatic Solutions A/S
Besøgt d. 29.04.19
<https://www.logimatic.dk>

Projektafhandlinger anvendt som inspiration

- Skals, Jacob og Mark Bitsch Nielsen. (2016). *Forsknings- og udviklingsaktiviteter med fokus på medicinalindustriens regnskabsmæssige behandling heraf*. Aalborg Universitet.
Hentet d. 05.02.19 fra hjemmesiden:
[https://projekter.aau.dk/projekter/da/studentthesis/forsknings-og-udviklingsaktiviteter--med-fokus-paa-medicinalindustriens-regnskabsmaessige-behandling-heraf\(d34bf99c-aa2a-4112-b8e4-d85543fd68a4\).html](https://projekter.aau.dk/projekter/da/studentthesis/forsknings-og-udviklingsaktiviteter--med-fokus-paa-medicinalindustriens-regnskabsmaessige-behandling-heraf(d34bf99c-aa2a-4112-b8e4-d85543fd68a4).html)
- Lieutenant Laursen, Alexander. (2016). *Den Regnskabsmæssige behandling af forsknings- og udviklingsprojekter*. Aalborg Universitet.
Hentet d. 05.02.19 fra hjemmesiden:
[https://projekter.aau.dk/projekter/da/studentthesis/den-regnskabsmaessige-behandling-af-forsknings-og-udviklingsprojekter\(63776f96-c2c6-4540-a9fd-065f81a605b7\).html](https://projekter.aau.dk/projekter/da/studentthesis/den-regnskabsmaessige-behandling-af-forsknings-og-udviklingsprojekter(63776f96-c2c6-4540-a9fd-065f81a605b7).html)